

Plenum

Onsdag 2.3.2022 kl. 13.59—17.52

3. Statsrådets redogörelse Utvecklingsprogram för bostadspolitiken 2021–2028

Statsrådets redogörelse SRR 12/2021 rd

Remissdebatt

Andre vice talman Juho Eerola: Ärende 3 på dagordningen presenteras för remissdebatt. Talmanskonferensen föreslår att ärendet remitteras till miljöutskottet, som finansutskottet och revisionsutskottet ska lämna utlåtande till.

Efter att miljö- och klimatminister Emma Kari presenterat redogörelsen följer en snabbdebatt i fråga om de anföranden som ledamöterna anmält sig för i förväg. Debatten inleds med en gruppanföranderunda där anförandena får vara högst 5 minuter långa. Övriga anföranden som ledamöterna anmält sig för på förhand får också vara högst 5 minuter långa. Talmanskonferensen rekommenderar att även de anföranden som hålls efter snabbdebatten är högst 5 minuter långa. Dessutom ger jag ordet för repliker enligt eget övervägande. För remissdebattens första del reserveras högst två och en halv timme. — Nu minister Kari, 10 minuter, varsågod.

Debatt

14.02 Ympäristö- ja ilmastoministeri Emma Kari (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Jos jotain olemme viime päivien aikana ymmärtäneet, niin se on se, kuinka tärkeä asia on oma turvallinen koti. Valtioneuvosto antoi joulukuussa 2021 eduskunnalle selontekona asuntopoliittisen kehittämisohjelman. Selonteko ottaa kantaa meitä jokaista koskettavaan perustarpeeseen ja perusoikeuteen eli asumiseen.

Asumiseen ja asuntopoliittikkaan liittyvät kysymykset ovat jatkuvasti ajankohtaisia, ja erityisen näkyviksi ne ovat tulleet myös pandemian aikana. Asuntopoliittista kehittämisohjelmaa on valmisteltu pitkään keskeisten ministeriöiden ja virastojen yhteistyössä, ja sen valmisteluun osallistui parlamentaarinen seurantaryhmä, jossa oli edustajat kaikista eduskuntapuolueista. Työryhmä selvitti asuntopoliittisten nykytilaa, ja sen mukaan Suomen asuntopoliitikassa ollaan monessa suhteessa onnistuttu. Asuntotuotannon määrä on pysynyt korkealla tasolla, ja vuokramarkkinoiden kysyntään ollaan pystytty vastaamaan viimeisten vuosien aikana. Toimivien asuntopoliittisten ja asuntopoliittikan edistäminen vaatii silti aina jatkuvaa työtä ja tulevaisuuden haasteisiin vastaamista.

Kehittämisohjelman valmistelussa kuultiin myös laajasti sidosryhmiä, ja valmistelussa pohdittiin asuntopoliittikkaa useista eri näkökulmista. Ohjelmassa huomioidaan sekä asumisen kytkeytyminen jokaisen suomalaisen arkielämään että asumisen merkittävä yhteiskunnallinen ulottuvuus. Asuntopoliittikalla voidaan vastata ihmisten asumiseen liittyvien perustarpeiden tyydyttämiseen, mutta asuntopoliittikka vaikuttaa myös laajempiin kokonaisuuksiin, esimerkiksi kotitalouksien varallisuuteen ja työvoiman liikkuvuuteen. Asun-

Punkt i protokollet PR 18/2022 rd

topoliittinen selonteko osoittaa hyvin, miten moneen yhteiskunnan alueeseen asuntopoliittikka vaikuttaa, ja toisaalta, miten monella päätöksellä on vaikutuksia asumiseen.

Arkiset mutta välttämättömät asiat etätöiden tekemisestä karanteenissa olevan lapsen koulunkäynnin järjestämiseen ovat asettaneet uusia vaatimuksia myös kodille. Toisaalta on pohdittu entistä enemmän, minne asuntoja tarvitaan ja miten asumisen hinta kehittyy eri puolilla Suomea. Yhdessä paikassa vuokrataso on monen kukkarolle liikaa, toisessa taas omaa asuntoa on vaikea saada myydyksi. Asuntopoliittisessa kehittämisohjelmassa otetaan huomioon ja tarkastellaan myös asumisen laatuun ja asuntomarkkinoiden alueelliseen eriytymiseen liittyviä näkökulmia.

Asumisen ajankohtaisuutta aiheena alleviivaa ilmastokriisi, joka vaatii akuutteja päästövähennyksiä myös rakentamisessa ja rakennuksissa, joista aiheutuu kolmasosa kasvihuonepäästöistä. Hyvä kaupunkisuunnittelu, siirtyminen uusiutuviin energianlähteisiin ja asuntojen pitkäikäisyys pienentävät rakennetun ympäristön hiilijalanjälkeä. Asuntopoliittisen kehittämisohjelman mukaan asumisen ympäristö- ja ilmastovaikutuksilla tulee olla läpileikkaava rooli kaikessa asuntopoliittisessa päätöksenteossa. Asumisen haasteet eivät tulevaisuudessa ainakaan pienene.

Ilmastonmuutoksen lisäksi asuntopoliittikkaan meillä ja muualla vaikuttavat väestön ikääntyminen ja kaupungistuminen. Meidän on varmistettava, että asuntoja rakennetaan riittävästi, sillä kysyntää niille on. Erityisesti suurimmilla kaupunkiseuduilla asuminen on kallista ja niukka asuntotarjonta voi estää työvoiman saatavuutta. Kehittämisohjelma esittää toimia myös kasvaville kaupunkiseuduille sekä asettaa tavoitteeksi, että eri puolilla Suomea on miljoona esteetöntä asuntoa vuoteen 2030 mennessä. Ikääntyneiden tarpeet tulee pystyä huomioimaan entistä kattavammin asuntopoliitikassa.

Selonteko tuo asuntopoliittikkaan kaivattua pitkäjänteisyyttä, jota myös eduskunta on edellyttänyt. Ohjelmassa asetetaan asuntopoliitikalle seitsemän keskeistä tavoitetta, joihin pyritään seuraavien vuosien aikana vastaamaan.

Asuntopoliitiikan tärkeimpänä tavoitteena on, että jokaisella olisi mahdollisuus asua hyvin ja kohtuuhintaisesti. Julkisen vallan tehtävänä on perustuslainkin mukaan edistää jokaisen oikeutta asuntoon ja tukea asumisen omatoimista järjestämistä. Lisäksi asuntopoliitiikan on luotava tasapainoisia asuinalueita ja torjuttava eriarvoisuutta. Tähän tarvitsemme monipuolista markkinaehtoista asuntorakentamista ja sitä täydentävää valtion tukemaa tuotantoa. Ajatuksena on, että asuntopoliittiset tavoitteet huomioidaan kaikissa asuntopoliittisissa toimissa seuraavien vuosien aikana.

Kehittämisohjelmassa linjataan niistä periaatteista, joita on noudatettava asuntopoliittisessä päätöksenteossa. Näitä ovat esimerkiksi asuntopoliitiikan selvempi kytkeytyminen muihin politiikan alueisiin ja asuntopoliittisen politiikan kehittäminen vahvemmin yli hallinnonrajojen. Lisäksi kehitysohjelma sisältää monipuolisesti erilaisia toimia, joilla asumisen haasteita pyritään ratkaisemaan tulevien vuosien aikana. Käytännössä ohjelmaa toteutetaan erilaisina selvityksinä, lainsäädäntöhankkeina ja moninaisina toimenpiteinä. Selonteossa linjattujen toimien laajuus vaihtelee yksityiskohtaisemmista toimenpiteistä suuriin kokonaisuuksiin. Moni toimenpide myös tarkentaa hallitusohjelman linjauksia.

Kasvukeskuksissa tärkeä väline ovat MAL-sopimukset. Näiden solmimista jatketaan suurimpien kaupunkiseutujen kanssa. Sopimuksissa tulisi jatkossa huomioida myös keskeisiä asumiseen liittyviä laadullisia tekijöitä, kuten asuntojen koko. ARA-tuotanto nähdään tärkeäksi keinoksi edistää asuntopoliittisia tavoitteita. Ohjelmassa tunnistetaan, että valtion tukemaa asuntotuotantoa tarvitaan talouden suhdanteista riippumatta, mutta sen

Punkt i protokollet PR 18/2022 rd

määrässä tulisi huomioida rakennusalan suhdannetilanne. Asuntopoliittisessa kehittämisohjelmassa linjataan myös siitä, että Suomessa tarvitaan monipuolista asuntotuotantoa. Muun muassa vapaarahoitteisella tuotannolla, yksityisillä vuokranantajilla ja valtion tuella tuotannolla on kaikilla oma tärkeä roolinsa asuntomarkkinoiden toimivuuden varmistamisessa. Samaan aikaan tulee huolehtia riittävästä tonttitarjonnasta ja kaavavaranosta, joten myös kunnilla on keskeinen rooli asuntopoliittisten tavoitteiden saavuttamisessa. Myös rakennusalan kilpailun edistäminen osana asuntomarkkinoiden toimivuutta tunnustetaan ohjelmassa.

Yksi tärkeä ja iso kysymys on Valtion asuntorahaston tulevaisuus. Tämä valtion asuntopoliittikan keskeinen väline halutaan säilyttää pitkälle tulevaisuuteen, ja sen pääoman kartuttamiseksi etsitään nyt uusia keinoja. Väestöltään vähenevillä alueilla yhtenä konkreettisena ehdotuksena on parantaa ehtoja, joilla asunto-osakeyhtiöt saavat valtiontakauksia peruskorjauksiin. Näin helpotetaan niiden yhtiöiden tilannetta, joilla on vaikeuksia saada lainaa korjauksiin. Vajaakäyttöiseen asuntokantaan kohdistuvia valtiontukia jatketaan, sillä monipaikkaisuus voi avata uusia mahdollisuuksia asumisen tarpeiden muuttuessa tulevaisuudessa.

Myös sukupolvien välinen eriarvoisuus asuntomarkkinoilla on ollut paljon keskusteluisa, ja nuorten asema asuntomarkkinoilla on puhututtanut. Asp-lainojen ehtojen kehittäminen on yksi keskeinen keino parantaa nuorten asemaa asuntomarkkinoilla. Suomi on ollut kansainvälisestikin esimerkillinen maa asunnottomuuden vähentämisessä. Kehittämisohjelma vahvistaa hallitusohjelman tavoitetta asunnottomuuden poistamisesta vuoteen 2027 mennessä.

Mahdollisia rahoitustarpeita koskevat asiat käsitellään ja niistä sovitaan aina erikseen. On myös huomioitava se, että asuntopoliittikka elää ajassa ja tarvittavia uudelleenarviointoja on tehtävä olosuhteiden muuttuessa. Yksi esimerkki tässä on koronapandemian aikana vahvasti esiin noussut etätyön lisääntyminen. Tällä voi olla jatkossa vaikutuksia tulevaisuuden asumiseen ja sitä kautta myös asuntopoliittikkaan. Monet asuntopoliittiset toimet ja niiden vaikutukset näkyvät asuntomarkkinoilla vasta pidemmällä aikavälillä.

Kannattaa pitää mielessä, että kansainvälisessä vertailussa Suomen asuntomarkkinoilla on jo paljon hyvää: Asunnottomuutta on onnistuttu vähentämään. Tarjolla on monipuolisia asumismuotoja. Asumisen laatu ja hintataso ovat verrattain hyvällä tasolla. Tällä asuntopoliittisella kehittämisohjelmalla pyritään paitsi turvaamaan Suomen asuntopoliittikan jatkuvuus myös vastaamaan asumisen uusiin haasteisiin tulevien vuosien ja vuosikymmenten aikana. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Kiitokset. — Ja nyt ryhmäpuheenvuoroihin, edustaja Heinäluoma.

14.13 Eveliina Heinäluoma sd (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Asuntopoliitikassa on kyse ihmisten kodeista. Koti on turvapaikka, hyvän elämän perusta, oma tila. Lap-suudenkodin muistamme koko ikämme. Oma koti on usein suomalaisen suurin investointi. Kodin merkityksen olemme huomanneet erityisesti nyt koronapandemian aikana, kun kodeissa on vietetty runsaasti aikaa.

Punkt i protokollet PR 18/2022 rd

Sosiaalidemokraattinen eduskuntaryhmä on tyytyväinen, että eduskunta on saanut käsittelynsä yhden vaalikauden tärkeimmistä selonteista, asuntopolitiikan kehittämisohjelman. Asuntopolitiikan on oltava pitkäjänteistä ja ennakoitavaa. Maankäytön suunnittelu ja rakentaminen vievät aikaa, ja ratkaisut ovat usein pysyviä ja kalliita. Asuntopoliittisen selonteon tavoitteet konkretisoituvat lainsäädännössä. Tärkeitä uudistuksia ovat esimerkiksi pitkän korkotukimallin uudistaminen sekä asumisneuvonnan lakisääteistäminen ja myös asplainan uudistaminen. Toivomme, että nämä hankkeet etenevät ripeästi eduskunnan käsittelyyn.

Arvoisa puhemies! SDP:lle on tärkeää, että selonteossa korostuvat kohtuuhintaisen asumisen edistäminen ja Valtion asuntorahaston aseman säilyttäminen ja vahvistaminen ja että siinä tunnustetaan valtion tukeman asuntotuotannon tärkeä rooli asuntopolitiikassa. Selonteon yksi tavoite on, että asuntomarkkinoiden hintakehitys on vakaata. Suomen asuntomarkkinat ovat voimakkaasti jakaantuneet. Kasvukeskuksissa ihmiset painivat kovien vuokrien ja suurten asuntolainojen kanssa, kun haja-asutusalueilla asuntoja myydään pilkkahintaan. Sosiaalidemokraateille on tärkeää, että aluepolitiikalla pyritään tasaamaan näitä eroja.

Avainasemassa on kunnianhimoinen elinkeino-, työllisyys- ja koulutuspolitiikka joka puolella Suomea. On hyvä, että nyt käynnistetään tutkimushanke, jossa selvitetään, miten voidaan lisätä alueiden vetovoimaa Suomen eri puolilla ja näin vaikuttaa myös laskevien asuntohintojen ongelmaan. Toivomme selvityksen pikaista aloittamista sekä konkreettisia ehdotuksia tilanteeseen puuttumiseksi. Niin ikään pidämme tärkeänä, että valtion tukeman kohtuuhintaisen omistusasumisen mallin tarve ja tarkoituksenmukainen toteutustapa esimerkiksi aravalainoituksen kautta selvitetään.

Arvoisa puhemies! Ilman omaa kotia on vaikeaa rakentaa tasapainoista arkea. Sosiaalidemokraatit ovat iloisia Suomen menestyksekkäästä asunnottomuuden vastaisesta työstä. Sitä pitää kuitenkin sinnikkäästi jatkaa niin kauan, ettei Suomessa ole yhtäkään asunnotonta ihmistä. Annamme vahvan tuen hallituksen tavoitteelle poistaa asunnottomuus vuoteen 2027 mennessä.

Asumisen päästöjen vähentäminen on ensiarvoista, ja tulevaisuuden talot ja asuinalueet tulee rakentaa ilmastollisesti ja ympäristöllisesti kestävästi. Lämpenevä ilmasto haastaa jo olemassa olevaa asunto- ja rakennuskantaa. Onkin tärkeää, että MAL-sopimuksissa huomioidaan ilmastomuutoksen torjunta maankäytön, rakentamisen, asumisen lämmitys- ja energiaratkaisujen sekä liikenteen osalta tulevaisuudessa yhä paremmin.

Arvoisa puhemies! Lähiöt ovat puolentoista miljoonan ihmisen koti. Onkin ensiarvoista, että entisen asuntoministerin Pia Viitasen aloittama kunnianhimoinen lähiöiden kehittämistyö saa nyt jatkoa ja selonteossa vakiinnutetaan pitkäjänteinen ja poikkihallinnollinen lähiöiden kehittämistyö osaksi kuntien toimintaa määräaikaisten ohjelmien sijaan. Tämä on sosiaalidemokraateille tärkeä asia.

Tarvitsemme erilaisia asuntoja muuttuviin elämäntilanteisiin. Asuntorakenteen tulee olla monipuolinen. SDP:n mielestä vuokra-, omistus-, aso- ja osaomistusasunnoilla on kaikilla paikkansa. Valtion tukemat asunnot kohdistuvat jo tälläkin hetkellä hyvin niitä tarvitseville.

Suomi ikääntyy vauhdilla. Tarvitsemmekin yhä enemmän laadukkaampaa ja joustavampaa asumista ikääntyville — asumisratkaisuja, jotka palvelevat ikääntyviä loppuelämän ajan.

Punkt i protokollet PR 18/2022 rd

Arvoisa puhemies! Asuntopolitiikka on yhteiskuntapolitiikkaa. Emme voi puhua vain neliöhinnoina ja työssäkäyntialueista. Asuntopolitiikassa on kyse ihmisten kodeista, joissa eletään elämän suuret hetket.

Arvoisa puhemies! Tämä selonteko tuo asuntopolitiikkaan ennakoitavuutta. Toivomme huolellista valiokuntakäsittelyä ja mahdollisimman suurta parlamentaarista yksimielisyyttä selonteon linjauksista.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin, kiitoksia. — Perussuomalaisten ryhmäpuheenvuoro, edustaja Kankaanniemi.

14.18 Toimi Kankaanniemi ps (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Tarkastusvaliokunta laati jo vuonna 2018 ansiokkaan mietinnön asuntopolitiikasta. Eduskunta hyväksyi yksimielisesti mietinnön kymmenen lausumaa, joista ensimmäisessä edellytettiin, että asuntopolitiikasta laaditaan kokonaisvaltainen kahdeksan vuoden kehittämisohjelma, jonka hallitus antaa eduskunnalle selontekona vuoden 2020 loppuun mennessä.

Ohjausta varten hallitus asetti parlamentaarisen ryhmän. Ministeri keskeytti ohjausryhmämme työn ennen kuin se pääsi asioiden ytimeen. Ohjelmaa ei siis ole valmisteltu parlamentaarisesti, kuten ylivaalikautinen kahdeksan vuoden ohjelma aina pitäisi tehdä. Se ei valmistunut eduskunnan edellyttämässä ajassa. Perussuomalaisten eduskuntaryhmä pitää menettelyä asuntopolitiikan väheksymisenä.

Arvoisa puhemies! Vielä vakavampaa on se, että asuntopolitiikka on alistettu vihreän ideologian ilmastopolitiikalle. Tälle kaikki hallituspuolueet ovat antaneet tukensa. Samalla suomalaisten asumiseen liittyvät isot ongelmat ovat jääneet sivuseikoiksi ja suurelta osin ratkaisuja vaille.

Asuminen Suomessa on erittäin kallista. Keskituloisilta kotitalouksilta asumiskustannukset vievät jopa puolet tuloista. Se on kohtuutonta. Pienituloisille kustannuksia korvataan asumistuella. Yli 2 miljardin euron summasta osa valuu muun muassa eräille ammatitihdistysliikettä lähellä oleville tahoille verovapaina osinkoina ja lopulta jopa eräille puolueille asti. Osa varoista taas siirtyy kansainvälisille sijoittajille, jotka näin keräävät isoja voittoja. Näihin kohtuuttomuuksiin hallitus ei ole puuttumassa. Asumistuen ongelmat se on siirtänyt sosiaaliturvauudistuksessa ratkaistaviksi.

Kustannusten alentamisen sijaan hallitus on kiristänyt energian hintaa ja asumiskustannuksia. [Pia Viitasen välihuuto] Räikein virhe oli tuhota kotimainen, työllistävä turvetuotanto ja korvata sitä Venäjältä tuotavalla hakkeella. Omavaraisuus ja huoltovarmuus unohdettiin. Siitä kansamme maksaa kalliit laskut.

Me perussuomalaiset vaadimme: Palauttakaa kotimainen turvetuotanto heti! Lopettakaa hakkeen tuonti Venäjältä! On suorastaan irvokasta, että maaseutuyrittäjien turpeennostokoneita romutetaan valtion palkkiolla valtavan kriisin keskellä. Todettakoon vielä, että hallituksen asuntopoliittisen ohjelman ensimmäinen vuosi, 2021, on takana ja juuri se jää historiaan energiaturpeen alasajon vuotena.

Arvoisa puhemies! Hallituksen heikko EU-vetoinen aluepolitiikka kiihdyttää keskittymistä. Muutama suuri keskus kasvaa, useat maakunta- ja seutukuntakeskukset elävät lähes pysähtyneisyyden aikaa, ja maaseutukunnat kuihtuvat nopeaa vauhtia. Tämä luo suuret haasteet asuntopolitiikalle. Kansamme jyrkkenevä polarisaatio pitää katkaista. Kasvukeskuksissa, erityisesti pääkaupunkiseudulla, suomalaiset kärsivät asuntopulasta ja hirmuisista asumiskustannuksista.

Punkt i protokollet PR 18/2022 rd

Riittävä uudisrakentaminen on yksi hyvä ratkaisu. Se osaltaan alentaa asumiskustannuksia. Tähän pitää panostaa. On vaikea ymmärtää, miksi hallitus aikoo vaikeuttaa ja hidastaa kaavoitusta ja rakentamista.

Maakunta- ja seutukuntakeskuksissa tarvitaan panostuksia, joilla niihin syntyy yrityksiä ja työpaikkoja. Niissä on valmiina asuntoja ja infraa. Vain elinvoimaa puuttuu. Esimerkiksi opiskelupaikkoja on perusteltua lisätä korkeakouluissa ja muissa oppilaitoksissa eri puolilla maata. Taantuvilla maaseutualueilla jää hyviä asuntoja käyttämättömiksi ja arvottomiksi. Pahimmillaan niihin kohdistuneet lainat ajavat perheitä ahdinkoon. Missä viipyvät toimenpiteet? Esimerkiksi etätyötä ja matkakustannusten alentamista on syytä edistää.

Asuntopolitiikassa tarvitaan tehokasta lainsäädäntöä, varoja sekä tiivistä yhteistyötä valtion, kuntien, pankkien ja yritysten kesken. Suurin vastuu on valtiolla. Valitettavasti selonteko ei anna vakuuttavaa kuvaa siitä, miten ongelmat ratkaistaan seuraavien seitsemän vuoden kuluessa.

Arvoisa puhemies! On tärkeää, että ympäristövaliokunta — ja myös tarkastusvaliokunta — paneutuu perusteellisesti asuntopolitiikan kehittämisohjelmaan ja ottaa myös tarkastusvaliokunnan mietinnössä esitetyt näkökohdat huomioon, [Puhemies koputtaa] koska ne on eduskunta yksimielisesti hyväksynyt kolme vuotta sitten.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin, kiitoksia. — Kokoomuksen ryhmäpuheenvuoro, edustaja Talvitie.

14.24 Mari-Leena Talvitie kok (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Asuminen muodostaa ison osan ihmisten elämisen kustannuksista. Koko Suomen tasolla asuntojen hinta- ja vuokrakehitys on ollut maltillista, mutta poikkeuksia löytyy. Uusia asuntoja rakennetaan etenkin siellä, missä on kysyntää ja hintapaineita. Toisaalla ihmiset murehtivat asuntojensa arvon laskemista. Korona-aika on vaikuttanut ihmisten asumisratkaisuihin, kuten etätyö tilantarpeisiin. Kaupungistuminen jatkuu, vaikka moni harva-alue on saanut korona-aikana uusia asukkaita.

Jokaisella on oikeus hyvään ja kohtuuhintaiseen asumiseen. Tämä oikeus onkin asuntopoliittisen päätöksenteon yksi tavoite. Asuntopoliittisen kehittämisohjelman muina tavoitteina on muun muassa tasata suhdanteita, tukea alueiden elinvoimaisuutta sekä pitää asuntomarkkinoiden hinta- ja vuokrakehitys vakaana. Esitetyt tavoitteet sekä päätöksenteon periaatteet ovat hyviä ja kannatettavia. Keinoista olemme hieman eri mieltä.

Arvoisa puhemies! Vastaako käsittelyssä oleva kehittämisohjelma asumiseen liittyviin tarpeisiin ja tavoitteisiin? Osin kyllä. Toisaalta se on kovin kapeakatseinen ja sivuuttaa tutkimustiedon. Tarjonnan lisäämiseksi ja hintojen kohtuullistamiseksi esitetään toimimattomia keinoja: lisää sääntelyä ja valtion tukimuotoja. Reseptin pitäisi olla vahvemmin: lisää kaavoitusta ja laadukasta rakentamista, lisää ihmisten tarpeisiin vastaavia asuntoja.

Monipuolisen kaavoituksen ja riittävän asuntotarjonnan merkitys on tunnustettu laajasti, mutta selonteossa se jää sivuun. Asumisen kustannuksia saadaan kohtuullistettua, kun tontteja ja rahoitusta on saatavilla, liikenneinfraa kehitetään ja lisäsääntelylle laitetaan stoppi. Vapaaarahoitteista rakentamista lisäämällä saadaan hyvää ja kohtuuhintaista asumista enemmän.

Selonteon toimenpide-ehdotuksissa ei huomioida riittävästi toimivien asuntomarkkinoiden merkitystä, vaikka kehittämisohjelman periaatteissa todetaan, että asuntopoliittisia tavoitteita halutaan edistää monipuolisin keinoin. Jo vuonna 2017 eduskunnan tarkastusva-

Punkt i protokollet PR 18/2022 rd

liokunnan tilaamassa asiantuntijaraportissakin suositeltiin Valtion asuntorahaston varoja suunnattavaksi kaupunki-infraan, [Pia Viitasen välihuuto] todettiin tarjontatukien kuten ARA-asuntojen lisäävän ongelmia esimerkiksi kohdentumisessa ja segregaatiossa sekä ehdotettiin asuntorakentamisen normien joustavoittamista.

Arvoisa puhemies! Hallitus sivuutti valmistelussa asiantuntija-arvioita. Siksikö, etteivät ne olleet mieleisiä? Asuntopoliittista kehittämisohjelmaa valmistelevaan asetettu työryhmä laati raportin ja tilannekuvan vuonna 2020. Kokoomus katsoo, että tämän raportin pohjalta olisi ollut mahdollista laatia kestävä ja kannustava parlamentaarinen asuntopoliittinen kehittämisohjelma. Virkamiestyöryhmän sekä parlamentaarisen seurantaryhmän työ päättyi kiireellä marras—joulukuussa 20. Hallitus väänsi selontekoa sisäisesti viime vuoden ja totta tosiaan myös muokkasi näitä työryhmän esityksiä lisäämällä esimerkiksi ARA-tuotannon ja korkotuella rakennettavien asuntojen roolia. Virkamiesnäkemys korosti talouden suhdanteiden huomioimista sekä valtion tukeman asuntotuotannon kohdistamista, ei siis lisäämistä kuten selonteossa nyt linjataan. Lisäksi asiantuntijat esittivät, että pitkällä aikavälillä asunto-osakkeiden ja kiinteistöjen varainsiirtovero alennettaisiin. Miksi näitä ei esitetä selonteossa?

Arvoisa puhemies! Kokoomuksen linja on se, että suomalaiset ansaitsevat toimivat asuntomarkkinat. Kun kunnilla ja kaupungeilla on kannustimet ja resurssit kestäväan kasvuun, kaavoitus toimii ja markkinoilla rakennetaan riittävästi asuntoja. Kokoomus kannattaa oman vakituisen asunnon varainsiirtoveron laskemista. Se edistäisi ihmisten työn perässä liikkumista.

Kaupunkien ja alueiden kehittämistä varjostaa yhä hallituksen valmistelussa oleva kaavoitus- ja rakennuslaki. Sipilän hallituksen tavoitteena oli sujuvoittaa kaavoitusta ja rakentamista, mutta nykyhallitus aikoo lisätä sääntelyä ja velvoitteita. [Toimi Kankaanniemi: Näin on!]

Arvoisa puhemies! On valitettavaa, että selonteon esitykset eivät vastaa pitkän linjan asuntopoliittisiin tarpeisiimme. Kehittämisohjelmalta olisi tarvittu vielä enemmän asuntopoliittikkaa, vähemmän tukipoliittikkaa. Tulisi huolehtia voimakkaammin asunnottomuuden vähentämisestä ja asumistukikokonaisuuden vaikuttavuudesta. Pelkästään asumistukikokonaisuus on jo yli 2 miljardia euroa ja tarjontatuet paljon enemmän. Silti Suomessa on aivan liian moni ilman kotia, asuntoa ja turvaa.

Ihmisten asumiseen liittyvät tarpeet vaihtelevat elämäntilanteen mukaan. Annetaan asuntomarkkinoidemme toimia, yritysten rakentaa ja ihmisten päästä ensiasuntoon kiinni sekä tarjotaan asumiseen liittyvää tukea sitä tarvitseville — jotta koti löytyy jokaiselle.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ja edustaja Torniainen, keskusta.

14.29 Ari Torniainen kesk (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Keskustan asuntopoliitiikan lähtökohta on, että jokaisella suomalaisella pitää olla vapaus valita, mihin kotinsa ja elämänsä rakentaa. Tarvitsemme monipuolista ja muunneltavaa omistus- ja vuokra-asuntotuotantoa. Tarvitsemme sekä markkinaehtoista yksityistä että myös valtion tukemaa asuntotuotantoa. Meidän pitää lisätä kohtuuhintaista asuntotuotantoa etenkin isommissa kasvukeskuksissa, ja keskuksissa yleensä, ja toisaalta pitää huoli, että asua voi myös vähemmän.

Omistusasunto on useimmille meille suomalaisille elämän suurin sijoitus, joka kannustaa samalla työntekoon, säästämiseen ja luo myös turvallisen pohjan tulevaisuuden suun-

Punkt i protokollet PR 18/2022 rd

nittelulle. Koti ja turva ovat elämän perusasioita. Paljon keskustellaan, kuinka yleistä nuorille aikuisille on siirtää perheenperustamista, sillä työtilanne voi olla epävarma tai uraa halutaan rakentaa pidemmälle parempien ansioiden tai vakinaisen työsuhteen vuoksi. Ilmiössä on kyse arkiturvasta ja sen tavoittelusta. Tukemalla oman asunnon hankintaa kannustamme samalla työntekoon. Mahdollisuus saada oma asunto omalla työllä on hyvinvointiyhteiskunnan perusta. Pienipalkkaiselle se ei valitettavasti tänä päivänä läheskään aina ole mahdollista.

Arvoisa puhemies! Asuntopoliittisella kehittämisohjelmalla pääsemme kohti oikeudenmukaisempaa asuntopoliittikkaa. Perheelliset tai yksin elävät, opiskelijat, nuoret tai ikäihmiset tarvitsevat erilaisia asuntoja. Tarvitsemme asuntoja, jotka sopivat erilaisiin elämänvaiheisiin ja elämäntilanteisiin. Tarvitsemme myös turvallista, esteetöntä ja yhteisöllistä asumista ikäihmisille.

Korona-aika ja karanteenit ovat saaneet monet suomalaiset miettimään, millainen kodin tulisi olla. Kodilta vaaditaan yhä enemmän joustavuutta, kun perhe tekee töitä, opiskelee ja harrastaa kotona samaan aikaan. Etätöiden yleistymisen mahdollistaa kodin hankkimisen myös yhä laajemmalla alueella. Kodin vaihtamisen tuleekin olla joustavaa kaikkialla Suomessa. Poliitikassa se tarkoittaa monipuolisen asuntokannan tekemisen tukemista.

Yksi asuntopoliitiikan keskeinen tehtävä on alueiden tasa-arvoistaminen. Alueiden eriytymiseen tulee suhtautua vakavasti. Asumisen lisäksi se vaikuttaa niin koulunkäyntiin, liikenteeseen kuin harrastuksiinkin. Valtion korkotukilainojen myöntämisellä kasvukeskusten ulkopuolelle vastataan osittain myös näihin haasteisiin. Tämä on alueellista tasa-arvoa.

Asunto on jokaisen ihmisen perustarve ja perusoikeus. Jokaisella ihmisellä on oikeus avata kotiovi omilla avaimilla. Hallituksen päätös poistaa asunnottomuus vuoteen 2027 mennessä on erityisen tärkeä, sillä yhdenkään suomalaisen ei tule enää joutua miettimään sitä, mistä löytää yösija. Päivästä selviytymisen sijaan on oltava aito mahdollisuus suunnitella tulevaisuutta.

Arvoisa puhemies! Myös lähiluonnon rooli asumisen viihtyisyyteen vaikuttavana tekijänä tunnustetaan ohjelmassa. Keskustalainen luontosuhde on lähiluonto, joka tarkoittaa mahdollisuutta asua myös luonnon lähellä, mahdollisuutta asua ilman melu- ja valosaastetta niin maalla kuin kaupungissa. Onnistuneen asuntopoliitiikan edellytyksiin vaikuttavat niin elinkeino- ja työllisyyspolitiikka kuin ilmastopoliittikkakin. Kyse on isosta kokonaisuudesta mutta lopulta vain päätöksistä, joita teemme, ja arvoista, joita ajamme.

Arvoisa puhemies! Asuntopoliitikalla tulee mahdollistaa aidosti tasa-arvoinen arki koko Suomessa lompakon paksuudesta riippumatta. Mahdollisuutta avata uusi ovi elämässä, mahdollisuutta uskoa tulevaan, mahdollisuutta omaan kotiin. Asuntopoliittikka tarvitsee pitkäjänteisyyttä, [Puhemies koputtaa] mutta sen pitää myös elää ajassa.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Kiitoksia. — Edustaja Elo.

14.35 Tiina Elo vihr (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Oma koti on monelle unelma ja elämän suuri sijoitus. Elämäntilanteeseen sopivan kodin löytäminen voi vaikuttaa ratkaisevasti opintoihin, työllistymiseen, perheen perustamiseen ja siihen, kuinka onnellisia elämän viimeiset elinvuodet ovat. Koronapandemian myötä olemme joutuneet viettämään kotona aikaa enemmän kuin koskaan. Se on entisestään korostanut asumisen merkitystä hyvinvoinnille.

Punkt i protokollet PR 18/2022 rd

Suomi kaupungistuu ja ikääntyy vauhdilla, ja nämä molemmat trendit vaikuttavat siihen, missä ja millaisia asuntoja tarvitsemme tulevaisuudessa. Asunnon valintaan vaikuttavat entistä enemmän itse asunnon lisäksi myös sen ulkopuoliset tekijät, kuten lähiympäristö, turvallisuus ja viihtyisyys sekä palvelut ja toimivat liikenneyhteydet. Lähiluonnon merkitys asumisen viihtyisyyteen ja ihmisen hyvinvointiin on entisestään kasvanut.

Arvoisa puhemies! Ilmastonmuutos vaikuttaa voimakkaasti myös asumiseen. Päästöjen vähentämisen lisäksi kaikessa rakentamisessa on otettava huomioon ilmastonmuutokseen sopeutuminen. Rakentaminen ja rakennukset tuottavat jo yli kolmanneksen Suomen ilmastopäästöistä. Jotta käytämme luonnonvaroja kestävästi, on asuinrakennukset tehtävä pitkäikäisiksi, helposti korjattaviksi ja elinkaarensa aikana muunneltaviksi. Olemassa olevien rakennusten korjaamiselle on annettava nykyistä enemmän painoarvoa.

Valtiolla on keskeinen rooli energiatehokkaan ja ympäristöystävällisen korjaus- ja uudisrakentamisen vauhdittamisessa. Energiatehokkuusremonttien ja lämmitystapamuutosten tukeminen on tärkeää, jotta asukkaiden energialaskut saadaan pidettyä vihreässä siirtymässä kohtuullisina.

Asuntopolitiikan on oltava sosiaalisesti kestävä. Se tarkoittaa, että kaikki asuinalueet ovat viihtyisiä ja turvallisia. Asuinalueiden eriytymistä on ehkäistävä sekoittamalla erilaisia asumismuotoja tasaisesti kaikille alueille ja turvaamalla riittävät hyvinvointia vahvistavat palvelut. Osallisuus ja yhteisöllisyys tukevat asuinalueiden elinvoimaa ja viihtyisyyttä.

Arvoisa puhemies! Asumisen kalleus koettelee ihmisiä erityisesti pääkaupunkiseudulla. Kannamme huolta kotitalouksien velkaantumisesta ja nuorten mahdollisuuksista päästä kiinni omaan asuntoon. Valtion tukitoimia tarvitaan niin kohtuuhintaisten asuntojen tuotantoon kuin pienituloisimpien ihmisten asumiskulujen kattamiseen. Valtion tukemalla asuntotuotannolla on tärkeä rooli markkinaehtoisen asuntotarjonnan täydentäjänä, asuinalueiden eriytymisen ehkäisyn työkaluna sekä suhdanteiden tasaajana. Tällä hallituskaudella kohtuuhintaista ARA-tuotantoa on lisätty merkittävästi.

Tärkeitä ovat myös toimet nuorten asumisen helpottamiseksi. Asp-lainojen ehtojen parantamisella helpotamme nuorten mahdollisuuksia hankkia ensiasunto. Opiskelija-asuntojen tuotantoa vauhditamme asettamalla tähän ensimmäistä kertaa konkreettisen tavoitteen.

Asunnottomuus on yksi syrjäytymisen vakavia syitä ja seurauksia ja aina inhimillinen tragedia. Siksi on tärkeää, että sitoudumme asunnottomuuden poistamiseen. Keinoina tähän ovat asunto ensin -periaate ja ennen kaikkea riittävä monialainen asumisen tuki. Vihreille on tärkeää, että asumisneuvonnan saatavuus turvataan tekemällä siitä lakisääteistä.

Ärade talman! Kaupungistumisen myötä trendinä on ollut asuntokokojen pieneneminen ja yksin asumisen lisääntyminen. Asuntosuunnittelussa on otettava entistä paremmin huomioon ihmisten asumistoiveet, esteettömien asuntojen tarpeen kasvu ja asuntojen muunneltavuus. Ikäystävällisten asuinympäristöjen kehittäminen edesauttaa kotona asumista mahdollisimman pitkään. Erilaiset yhteisölliset ratkaisut vähentävät yksinäisyyttä.

Koronapandemian myötä lisääntynyt etätyöskentely voi pysyvästi muuttaa ihmisten vaatimuksia asuntojen ja taloyhtiöiden varustelusta. On tarve työhuoneelle tai taloyhtiöltä toivotaan tiloja etätyöskentelyyn. Asumisen laatuun liittyy olennaisesti myös puhdas sisäilma.

Arvoisa puhemies! Asuntopolitiikan on perustuttava tutkittuun tietoon ja eletävä ajassa. Sitä tulee tarkastella uudelleen, mikäli olosuhteet muuttuvat. Vihreä eduskuntaryhmä

Punkt i protokollet PR 18/2022 rd

pitää asuntopolitiikan kehittämisohjelman tavoitteita tärkeinä ja näkee, että ohjelma antaa hyvän pohjan asuntopolitiikan toimeenpanoon ja kehittämiseen.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin, kiitoksia. — Edustaja Lohikoski.

14.40 Pia Lohikoski vas (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Koti on perusoikeus: meidän jokaisen on asuttava jossain. Asunto on osa perusturvallisuudentunnettamme. Asuminen on elämän perusedellytys. Asuntopolitiikka on vasemmistoliitolle erittäin tärkeä asia.

Nyt käsittelyssä oleva asuntopoliittinen kehittämisohjelma on asuntopolitiikan ohjenuora vuoteen 2028 saakka. Ohjelmassa linjataan asuntopolitiikan peruslinjoja ja niitä asumisen teemoja, joihin politiikalla halutaan puuttua. Ohjelmalla on ansionsa, mutta meillä vasemmistossa on myös halu ja valmiudet tarttua ihmisten asumisen epäkohtiin, kuten asumisen kalliiseen hintaan, vieläkin vahvemmin.

Arvoisa puhemies! Vasemmistoliitto ajaa aina heikoimmassa asemassa olevien ihmisten asiaa — niin myös nyt. Vasemmistoliitto haluaa poistaa asunnottomuuden kokonaan, ja siihen on myös hallitus sitoutunut vuoteen 2027 mennessä. Peräänkuulutan myös asunnottomuuden poistamisen tavoitteen toteutumisen seuraamista, ja mikäli tavoitteesta ollaan jäämässä, tarvitaan lisätoimia.

Asumisen eriarvoisuuden purkaminen on vasemmiston kärkitavoitteita. Opiskelijat, eläkeläiset ja työttömät ovat esimerkkejä pienituloisista ryhmistä, joiden oikeus kohtuuhintaiseen ja laadukkaaseen asumiseen pitää turvata. Tulotaso ei saa määrittää ihmisen asumisoloi.

Arvoisa puhemies! Asumisen kasvava hinta koettelee yhä useampaa suomalaista, ja heille vasemmiston viesti on selvä: asumisen hintaa voidaan hillitä politiikalla. Näin myös haluamme vasemmistossa tehdä. [Timo Heinosen välihuuto] Vuokra-asumisen hintaa määrittää Suomessa markkina. On ensiarvoisen tärkeää, että Suomessa kasvukeskuksissa etsitään ja löydetään toimivia keinoja hillitä ylisuuria vuokrankorotuksia, kuten muuallakin, Suomen eurooppalaisissa verrokkimaissa. Toinen asumisen hintaa määrittävä tekijä on asuntotuotanto. Vasemmisto haluaa turvata julkisen palvelun asumisen tuotantomäärät itseisarvoisena osana asuntopolitiikkaa eikä vain markkinasuhteiden tasaajana. Kohtuuhintaista asumista pitää lisätä, jotta sitä olisi saatavilla nykyistä suuremmalle joukolle suomalaisia ja jotta sillä olisi asumisen hintatasoa yleisesti hillitsevä vaikutus.

Arvoisa puhemies! Asuntopolitiikan on oltava sellaista, että se hillitsee ympäristökriisiä. Tämä tarkoittaa paitsi luontoystävällistä kaavoittamista myös sitä, että ymmärretään ihmisen tarvitsevan luontoa myös asuinympäristössään kaupungeissa ja kunnissa. Se tarkoittaa vähähiilisyttä asumisen energiaratkaisuissa ja rakentamisessa. Se tarkoittaa puurakentamisen edistämistä ja korjaus- ja täydennysrakentamisen valitsemista uudisrakentamisen sijaan silloin kun mahdollista. Näihin kaikkiin pitää julkisen vallan vaikuttaa.

Arvoisa puhemies! Asuntopoliittinen kehittämisohjelma on askel eteenpäin asumisolojen parantamisessa ja asumisen ympäristötoimissa. Siitä huolimatta paljon työtä jää vielä tehtäväksi, jotta ohjelman tavoitteet myös saavutetaan. Peräänkuulutan asuntopoliittisten tavoitteiden kunnollista resursointia sekä aktiivista seuranta, jotta ohjelma voi saavuttaa koko potentiaalinsa.

Myös Valtion asuntorahaston tulevaisuuden tulonlähteet on turvattava ja niistä linjattava mahdollisimman pian. Näemmekö tulevaisuudessa esimerkiksi omistusravon paluun,

Punkt i protokollet PR 18/2022 rd

se jää nähtäväksi. Valtion asuntorahasto on erittäin tärkeä ja keskeinen osa Suomen asuntopolitiikan työkaluja.

Asuntopolitiikka on myös työllisyyspolitiikkaa, ei vain rakennusalan näkökulmasta vaan myös siksi, että työvoimapulasta kärsivillä aloilla, kuten hoito- ja palvelualoilla, on ensiarvoisen tärkeää, että voidakseen esimerkiksi muuttaa työn perässä, on oltava mahdollisuus löytää työpaikan lisäksi kohtuuhintainen koti.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ledamot Ollikainen.

14.45 **Mikko Ollikainen r** (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! ”Egen härd är guld värd” — ”Oma koti kullan kallis”. Ukrainan sotatilanne muistuttaa meitä niistä asioista, jotka todella ovat tärkeitä: vapaus asua haluamassaan maassa, haluamallaan paikkakunnalla — turvallisuuden tunne, kun voi luottaa siihen, ettei omaa kotia hajoteta tai tuhota — vaaka, jonka tuella voi luoda tulevaisuuden itselleen ja perheelleen. Monilta ukrainalaisilta perheiltä on viety tämä mahdollisuus, ja Suomi tekee kaikkensa tukeakseen näitä ihmisiä.

Ärade talman! SFP anser att bostadspolitiken ska beakta samhällsutvecklingen, människors behov och flyttrörelser. Invånarnas inkludering och jämställdhet samt miljövänlighet ska vara bärande värderingar. I regeringens bostadspolitiska program har vi kommit överens om många åtgärder som vi börjar förverkliga, och en del har redan gjorts.

Arvoisa puhemies! Asuntomarkkinoiden on toimittava oikeudenmukaisesti. Kaikilla on oltava mahdollisuus kohtuulliseen asumiseen kohtuullisin kustannuksin. Tärkein keino hintatason hillitsemiseksi on riittävä tarjonta erilaisia asuntoja. Siksi helpotamme rakentamista siellä, missä sille on tarvetta ja missä se on fiksua, esimerkiksi joukkoliikenneväylien läheisyydessä, ja miksei yhä useammin muuttaa tyhjät konttoritilat asunnoiksi. Samalla meidän tulee olla varovaisia hyvää tarkoittavien toimien kanssa, joilla saattaa olla markkinoita hillitsevä vaikutus. Esimerkiksi ARA-tuet vaihtelevat kuntarajojen mukaan mutta rakentamisen hinnat eivät. Tämä voi johtaa helposti epäoikeudenmukaisilta tuntuviin tilanteisiin.

Bostadsmarknaden går het på sina håll, mycket het. Till exempel för en etta med renoveringsbehov här i centrala Helsingfors kan du tvingas betala samma summa som du betalar för ett mindre nybyggt egnahemshus på landsbygden. Under coronan har kostnaderna för byggnadsmaterial skjutit i höjden, och det här har också effekter på bostadsmarknaden. Likaså har många, till exempel unga, haft allt svårare att få lån för skaffande av lägenhet. Således har även bankerna en viktig roll i helheten, och det säkerhetspolitiska läget spelar förstås också in.

Arvoisa puhemies! RKP katsoo, että Suomessa on oltava mahdollisuus asua siellä, missä haluaa — kaupungissa, maaseudulla tai saaristossa. On myös hienoa, että kasvukeskusten ulkopuoliset alueet nostetaan selonteossa selkeästi esiin ja että ollaan yhteisymmärryksessä siitä, että toimenpiteet ovat usein erilaisia kasvukeskuksissa ja niiden ulkopuolella.

Ärade talman! Bostadspolitiken är en central del av samhället. Svenska riksdagsgruppen anser att socialt välmående ska vara ledordet för Finlands bostadspolitik. Vi vill motverka segregering. Hemlösa ska få tak över sitt huvud och stöd för att skapa en mer stabil vardag.

Punkt i protokollet PR 18/2022 rd

Invandrare ska få möjlighet att bli en del av sin näromgivning. Boendet är ett sätt att föra samman olika generationer, och vi vill genomföra synergier till exempel genom att ålderdomshem och daghem är under samma tak. Bostadsproduktionen ska också ta i beaktande studerandenas behov och erbjuda fungerande lösningar för personer med funktionshinder.

Regeringens stora reform av markanvändnings- och bygglagen, den nya plan- och bygglagen, är ännu under arbete. Samtidigt som man värnar om kvalitet måste man se till att det inte skapar en sådan byråkratisk börda och sådana förpliktelser som i praktiken gör det svårt och långsamt att bygga. Det råder redan i dag brist på arkitekter inom stadsplanering. Ett kallt faktum är att denna brist kommer att vara stor ännu i flera år, och därför är det viktigt att man också satsar på tillräckliga utbildningsplatser här.

Arvoisa puhemies! Ruotsalainen eduskuntaryhmä painottaa terveiden ja terveellisten talojen sekä kestävien ja mahdollisimman pitkäikäisten rakennusten tärkeyttä. Meidän ei tule vaatia vanhojen talojen yliremontoimista. Emme voi edellyttää remontteja, jotka ovat taloudellisesti epärealistisia tai teknisesti hyvin vaikeasti toteutettavia useimmille talonmistajille. Ei ole vastuullista asettaa 60-luvun taloille samoja standardeja kuin 2020-luvun taloille. Meidän tehtävänä on luoda edellytykset sille, että tänä päivänä rakennetut talot saavat pitkän ja hyvän elämän.

Ärade talman! Avslutningsvis: Bostadspolitiken tangerar flera samhällssektorer. Genom samarbete och långsiktigt byggande och planering ska vi skapa en bättre framtid och hållbarare samhällen. — Tack, kiitos.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Tack. — Nyt vielä kristillisdemokraattien ryhmäpuheenvuoro, ja sen jälkeen ministeri Kari. — Edustaja Tanus, olkaa hyvä.

14.51 Sari Tanus kd (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Asuntopoliittinen selonteoko on laaja ja käsittelee suomalaista asumista varsin kattavasti tulevaisuuteen katsoen. Asuntopoliittikka on ja sen tulee olla pitkäjänteistä. Monet asuntopoliittiset toimet ja niiden vaikutukset näkyvät asuntomarkkinoilla vasta vuosien ja jopa vuosikymmenten päästä. On tärkeää kiinnittää huomiota maan eri seutujen kokonaisvaltaiseen kehitykseen niin yhdyskuntarakenteen eheyden ja toimivuuden, ilmastopoliittisten tavoitteiden kuin monimuotoisten, sosiaalisesti kestävien asuinalueiden näkökulmasta.

Selvityksessä nostettiin esille kaupungistuminen trendinä, johon emme voi vaikuttaa. Se on osin totta mutta osin myös harhaa. Selvityksessä keskityttiin pitkästi kaupungistumiseen, vähemmän siihen, kuinka maaseudun täysin erilaiset asumiseen liittyvät ongelmat ratkaistaan. Asuntopoliittikka on kuitenkin sidoksissa kaikkiin yhteiskunnassa tekemiimme päätöksiin. Sitä ei voi käsitellä irrallisena ilmiönä. Yritysten toiminta sekä valtion ja kuntien tekemät ratkaisut vaikuttavat suoraan asuntomarkkinoihin.

Kun Savonlinnassa lakkautettiin yliopiston toimintoja, olivat sen vaikutukset suuria myös asuntomarkkinoilla. Sama nähtiin menneinä vuosina Salon seudulla, kun yksityisen yrityksen suhdannevaihtelut vaikuttivat dramaattisesti ihmisten asumiseen ja myös asuntojen hintakehitykseen. Kun maatilan toimintaedellytykset katoavat, joudutaan muuttamaan työn perässä taajamaan, ja kun kylän koulu katoaa, ei lopu pelkästään opetus, vaan koko kylä lakkaa olemasta.

Punkt i protokollet PR 18/2022 rd

Yhteiskunta muuttuu jatkuvasti. Suomessa väestön ikääntyminen, ilmastonmuutos ja digitalisaatio vaikuttavat myös asuntopolitiikkaan. Korona-aika osoitti, että muutokset voivat olla huomattavan nopeita. Helsingissä muuttovirta kääntyi ensimmäisen kerran kaupungista pois päin: huomattiin, että etätyön tekeminen onnistuu yhtä hyvin Virroilla kuin Haagassakin. Etätyön lisääntyminen antaa mahdollisuuden asua ja tehdä työtä myös muualla kuin suurissa kaupungeissa.

Selonteko toteaa, että Suomessa jokaisella on oikeus hyvään ja kohtuuhintaiseen asumiseen. Tavoite on hyvä mutta ei kuitenkaan useinkaan toteudu. Kohtuuttoman korkeat vuokrat vaikuttavat niin, että asumistukea saavien määrä on suuri. Iso osa Helsingissä vuokralla asuvista saakin asumistukea. On selvää, ettei pieni palkka riitä asumiseen Helsingissä ja korkeiden vuokrien maksamiseen, vaan yhteiskunta joutuu osallistumaan vuokranmaksuun. Asumistukimenot ovat kohonneet nopeasti jo yli 2 miljardiin euroon.

Ei voi olla oikein, että alun perin valtion tuilla edullisia vuokra-asuntoja rakentaneet vuokrayhtiöt takovat nyt valtavia voittoja ja samanaikaisesti me veronmaksajat maksamme nuo voitot kasvavina asumistukina. Tuista eivät hyödy vuokralaiset vaan asuntosiirtajat. Yhtenä esimerkkinä on paljon julkisuudessaakin ollut Kojamo, joka teki jälleen satojen miljoonien eurojen tuloksen. Asumistukijärjestelmän uudistamiselle on suuri tarve.

Arvoisa puhemies! Maahanmuuton myötä myös asuntopolitiikka on uudenlaisen ongelman edessä. Asuinalueiden eriytyminen ja maahanmuuttajien keskittyminen samoille alueille on ongelmallista. Helsingissä on alueita, joissa jo 40 prosenttia ihmisistä puhuu äidinkielenään muuta kieltä kuin suomea. Ruotsi on varoittava esimerkki siitä, mitä tapahtuu, jos asiaan ei suhtauduta vakavasti.

Rakentamisen laatuongelmista on puhuttu pitkään, mutta silti ongelmaa ei ole saatu ratkaistua. Nopea rakentamisvauhti ja rakennusyhtiöiden urakoiden ketjuttaminen ovat edelleen suuri ongelma. Jopa aivan uusissa taloissa esiintyy vakavia kosteus- ja sisäilmaongelmia. Laadunvalvontaan ja viranomaisseurantaan tulee panostaa jatkossa merkittävästi enemmän, ja rakennusliikkeiden ja rakentajien vastuuseen tulee kiinnittää kasvavaa huomiota.

Meneillään oleva maailmanpoliittinen kriisi nostaa silmillemme myös energiakysymykset. Rakentamisessa on panostettava enemmän rakennusten energiaomavaraisuuteen. Esimerkiksi maalämmön ja aurinkoenergian hyödyntäminen asumisessa vaikuttaa merkittävästi asumisen energiaomavaraisuuteen ja suojaa asujia energian hinnan vaihteluilta. Uusiutuvaan energiaan siirtyminen asumisessa on tärkeä tekijä myös ilmastonmuutoksen torjunnan kannalta.

Arvoisa puhemies! Asuntopoliittinen selonteko on hyvä apuväline ja antaa hyvän kuvan asumiseen liittyvistä kysymyksistä. Kyse on yhdestä ihmisen tärkeimmästä asiasta, kodista. [Puhemies koputtaa] On tärkeää saada asua ja elää haluamallaan tavalla, haluamassaan paikassa. Yhteiskunnan tehtävä on osaltaan taata tähän edellytykset. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin, kiitoksia. — Nyt ministeri Karille kolme minuuttia. Sen jälkeen, jos on halukkuutta pieneen debattiin, niin se on mahdollista.

14.57 Ympäristö- ja ilmastoministeri Emma Kari: Arvoisa puhemies! Kiitos kaikille edustajille niistä puheenvuoroista, jotka ryhmiltä tähän alkuun pidettiin. Ainakin se tässä keskustelussa käy selväksi, että harva asia ihmisille on niin tärkeä kuin se oma koti, minkä

Punkt i protokollet PR 18/2022 rd

erityisesti edustaja Ollikainen nosti omassa puheenvuorossaan hienosti esille. Muutama kommentti pidettyihin ryhmäpuheenvuoroihin:

Edustaja Heinäluoma nosti erityisesti esille lähiöt, lähiöiden kehittämisen ja sen hienon työn, mitä asuntonministeriössä ja asuntopoliitikassa on myös tällä sektorilla aikaisemmin tehty. Tämä asuntopoliittinen kehittämisohjelmahan linjaa toimenpiteenään, että jatketaan asuinalueiden kehittämisen ja segregaaion vähentämisen työtä. Itse ajattelen, että lähiöiden kehittämistyö tulisi myös vakiinnuttaa. Kuten usein asumisen asioissa, tämä on asia, jossa erityisesti kunnilla on merkittävä rooli.

Edustaja Kankaanniemi nosti esille seurantaryhmän toimintaa. Seurantaryhmä tosiaan osallistui ja kommentoi koko sille asetetun ajan tätä työtä. Asuntopoliittista ohjelmaa valmistellut työryhmä luovutti tämän työn edeltäjälleni eli ministeri Mikkoselle, ja poliittinen prosessi on tämän jälkeen ottanut aikansa. Tämä on sektori, jolle kohdistuu useita eri toiveita. Näitten eri intressien yhteensovittaminen ei ole aina helppoa, mutta nytten selonteko on onneksi tässä vaiheessa.

Edustaja Talvitie nosti esille erityisesti tontti- ja asuntotarjontaan liittyvät kysymykset, ja tähän on asia, joka tunnustetaan keskeisenä asuntotuotannon edellytyksenä, joten kaa-voitusta ja kuntien roolia ei ole tässä unohdettu. Ohjelmassa keskitytään valtion keskeisiin asuntopoliittisiin keinoihin, joita ovat ARA-tuet ja MAL-sopimukset, mutta kehittämisohjelmassa on kyllä tunnistettu kaikkien eri toimijoiden merkitys asuntomarkkinoille.

Edustaja Torniainen nosti ikäihmisten asemaa ja erityisesti esteettömän asumisen tarvetta. Tavoitteeksihan on tässä asetettu se, että eri puolilla Suomea on miljoona esteetöntä asuntoa vuoteen 2030 mennessä, ja tämä on tärkeä tavoite.

Edustaja Elo korosti erityisesti ohjelman ilmastönäkökulmaa. Tässä tavoitteeksi asetetaan, että rakentamisen ja asumisen ilmastopäätöt ovat kestäväällä tasolla ja että asumisen ympäristö- ja ilmastovaikutuksilla tulee olla läpileikkaava rooli kaikessa asuntopoliittisessa päätöksenteossa.

Edustaja Lohikoski nosti esille erityisesti ARA-tuotannon roolia. Rooli on keskeinen yleisesti asuntopoliitikassa, ja ARA-tuotantoa tulisi olla kaikissa taloudellisissa tilanteissa, mutta sen tulisi myös joustaa suhdannetilanne huomioon ottaen. Ja tässä ohjelmassahan linjataan, että ARA-tuotannon määrää tulisi lisätä.

Edustaja Ollikainen nosti erityisesti esille nuorten asumisen haasteita, ja ohjelmassa otetaan huomioon nuorten asema asuntomarkkinoilla, ja sitä pyritään parantamaan muun muassa asp-lainoja kehittämällä ja opiskelija-asuntoihin panostamalla.

Tämän lisäksi edustaja Tanus kiinnitti huomiota monipaikkaisuuteen, etätyön tuomiin haasteisiin. Tämä on juuri se syy, minkä takia monipaikkaiseen asumiseen liittyvät säätelyn, muutosten ja tukemisen tarpeet selvitetään laaja-alaisesti vuoden 2022 aikana.

Pahoittelut, puhemies, vein aivan liikaa aikaa, ja silti useat kysymykset ja kommentit jäivät vielä vastaamatta. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Nyt niitä kysymyksiä ja kommentteja tulee lisää. Aloitetaan lyhyt debatti. — Valiokunnan puheenjohtaja, edustaja Sipilä, olkaa hyvä.

15.01 Juha Sipilä kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ympäristövaliokunta on ennakkokäsittellyt tätä selontekoa jo usean kokouksen ajan ja on omassa käsittelyssään jo loppusuoralla; odotamme tarkastusvaliokunnan lausuntoa. Tämä on saanut kuulemisis-

Punkt i protokollet PR 18/2022 rd

sa positiivisen vastaanoton, ehkä on myös todettu, että tämä on yllätyksetön ja noudattaa sitä pitkää linjaa, mikä suomalaisessa asuntopolitiikassa on ollut.

Ihan pari kysymystä:

Tämä asunnottomuuden poistamisen tärkeä tavoite viidessä vuodessa: Asunnottomuus on tasaisesti pienentynyt, mutta vielä on matkaa siihen, että olemme tavoitteessa. Mitä uusia keinoja ministeriössä on mietitty tämän ongelman ratkaisemiseksi?

Toinen kysymyksenä liittyy tähän monipaikkaisuuteen, ilmastotavoitteisiin, etätyöhön. Kuulemisissa on tullut esille se, että korjausrakentamiseen taantuvilla seuduilla, [Puhemies koputtaa] myöskin kaupungeissa, saadaan erittäin huonosti nyt rahaa. Onko tähän joi-takin uusia keinoja?

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Valiokunnan varapuheenjohtaja, edustaja Elo.

15.02 **Tiina Elo vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On tosiaan tärkeää, että asuntopolitiikalla turvataan niin omistusasumisen, vuokra-asumisen kuin niiden väliin si-joittuvien asumismuotojen edellytykset, jotta meillä on monimuotoista asuntotuotantoa.

Vielä tässä nostan itsekkin valtion keskeistä keinoa vaikuttaa tontti- ja asuntotarjontaan: eli suurten kaupunkien kanssa solmittavat MAL-sopimukset. Ne ovat tosiaan osoittautu-neet toimivaksi työkaluksi rahoittaa kohtuuhintaista asuntotuotantoa ja myös kestävän liik-kumisen kannalta olennaisia joukkoliikennehankkeita. On tärkeätä, että tätä MAL-neuvot-teluprosessia arvioidaan ja kehitetään edelleen tiiviissä yhteistyössä kaupunkien kanssa ja että siinä asuntojen määrän lisäksi huomiota kiinnitetään myös laadukkaaseen ja aikaa kes-tävään asuntokantaan ja asuinympäristöihin.

Vielä nostan tähän loppuun myös asumisen uudet trendit, esimerkiksi asumisen palve-lullistamisen, ja se on tärkeää ottaa huomioon myös näissä ARA-asuntokohteissa mahdol-listamalla esimerkiksi yhteiskäyttöpalveluiden [Puhemies koputtaa] kohtuulliset perus-maksut omakustannusperiaatteessa.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Seuraavaksi edustaja Heinäluoma.

15.03 **Eveliina Heinäluoma sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Oppositio esiti täällä aika voimakastakin kritiikkiä näitä kehittämisohjelman tavoitteita kohtaan. Todetiin muun muassa, että tämä ohjelma ei vastaa pitkän ajan kehittämistarpeisiin. Itse olen en-simmäisen kauden edustajana kuitenkin historiatietoinen ja tiedän, että tämä kehittämisoh-jelma on lähtenyt liikkeelle aikaisemman kauden tarkastusvaliokunnan mietinnöstä, jossa edellytettiin selkeitä toimenpiteitä. Kun kävin katsomassa, mitä toimenpiteitä on edellytet-ty, siellä oli muun muassa, että kohtuuhintaista valtion tukemaa vuokra-asuntotuotantoa li-sätään pääkaupunkiseudulla ja että eduskunta edellyttää, että MAL-sopimuksia kehitetään entistä pitkäaikaisemmiksi ja sitovammiksi, ja eduskunta edellyttää, että hallituksen tulee säilyttää Valtion asuntorahaston asema itsenäisenä ja riippumattomana. Nämä kaikki to-teutuvat nyt tässä kehittämisohjelmassa, johon myös oppositio on sitoutunut, koska tämä tarkastusvaliokunnan mietintö oli yksimielinen. [Puhemies koputtaa] Joten nyt tässä ih-mettelen kyllä opposition epäjohdonmukaisuutta.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ja edustaja Kankaanniemi.

Punkt i protokollet PR 18/2022 rd

15.05 Toimi Kankaanniemi ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Joo, se tarkastusvaliokunnan mietintö, joka silloisen edustaja Heinäluoman, Eero Heinäluoman, johdolla tehtiin, on kyllä hyvä ja perusteellinen, mutta ei tämä ohjelma kyllä sitä vastaa. Tämä on tietysti myöhässä — mutta se on toinen asia — mutta myöskin niitä toimenpiteitä puuttuu, joita tarvitaan ja kiireellä.

Mitä tulee tähän asunnottomuuteen, niin sen yli 30 vuoden ajan, kun täällä olen ollut, aina on jokainen hallitus luvannut asunnottomuuden poistaa mutta toimenpiteet ovat jääneet tekemättä — ja niin jää tältäkin hallitukselta tämän ohjelman puitteissa.

Sitten totean vielä tästä asumisen hinnasta. Nyt on edessä sellaiset näkymät tämän maailmanpoliittisenkin tilanteen kautta ja tämän hallituksen energiapolitiikan kautta, että asumisen hinta nousee, köyhät maksavat ja kärsivät ja valtion menot kasvavat. Me olemme todella vakavan tilanteen edessä.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Talvitie.

15.06 Mari-Leena Talvitie kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Sanoin tuossa puheessa, että esitetyt tavoitteet ja päätöksenteon periaatteet ovat hyviä ja kannatettavia, toisin kuin edustaja Heinäluoma äsken tuossa väitti. Toimenpide-ehdotuksista olimme eri mieltä.

Korona-aika vaikutti lapsiperheiden arkeen monella tapaa, ja toisille se tarkoitti enemmän kotona tehtäviä etätöitä ja tilantarvetta ja toisille työttömyyttä ja epävarmuutta tulevaisuudesta. Tässä kuvaus helsinkiläisen kolmilapsisen yrittäjä—opettaja-perheen arjesta: ”Olemme ihan hyvin toimeentuleva lapsiperhe, jolle sopivan asunnon löytäminen Helsingistä on käytännössä mahdotonta. Asumme lähiössä, viisi henkeä, 84 neliötä, yksi vessa. Pandemia lisäsi tilantarvetta mutta vei markkinat. Hintapyynnöissä ei ole mitään järkeä. Välittäjän sanoin: millaisesta asunnosta tahansa voi pyytää mitä tahansa, ja se menee heti kaupaksi. Myös hyvin toimeentulevalle lapsiperheelle kokemus on masentava.”

Tämä on aivan liian totta jo monelle. Vuokra-asuntoja perheille on, mutta suurempia omistusasuntoja [Puhemies koputtaa] on niin vähän, että hinnat ovat pilvissä. Kysynkin ministeriltä: [Puhemies: Näin!] mitä toimia hallitus aikoo esittää, jotta asuntomarkkinat toimisivat ja lapsiperheilläkin olisi mahdollisuus omistaa asunto?

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Seuraavaksi edustaja Torniainen.

15.07 Ari Torniainen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Useassa puheenvuorossa puhuttiin kohtuuhintaisesta asuntotuotannosta. Se on äärettömän tärkeä asia, mutta se kohtuuhintaisuus tarkoittaa eri puolilla Suomea käytännössä eri lukua, ja se tulee myöskin huomioida päätöksenteossa.

Valtio pystyy omilla päätöksillään, esimerkiksi MAL-sopimuksilla ja muilla, vaikuttamaan kohtuuhintaisuuteen jonkun verran, mutta omasta mielestäni kyllä kunnilla on myöskin iso rooli siinä, miten saadaan kohtuuhintaista asuntotuotantoa esimerkiksi vaikkapa tonttitarjonnalla, kaavoituksella, infrakustannuksilla, lupaprosessien hinnoituksella ja rakennustapaohjeilla. Ne ovat iso, merkittävä asia siinä, kun lähdetään kohtuuhintaisuudesta puhumaan ja kohtuuhintaista rakennustuotantoa tekemään. Myöskin suunnittelijoilla, rakennusmateriaalin valinnoilla ja talojen muodolla on iso merkitys siihen, [Puhemies koputtaa] minkähintaiseksi rakennukset tulevat.

Punkt i protokollet PR 18/2022 rd

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ja edustaja Mäkisalo-Ropponen.

15.08 Merja Mäkisalo-Ropponen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Jotta asuinalueet olisivat kaikille sopivia, tarvitaan edelleen esteettömyyden parantamiseen tärkeitä toimenpiteitä. Valitettavasti esteettömyys nähdään edelleen liian kapea-alaisesti, vain fyysisten esteiden poistamisena. Esteettömyydessä on kuitenkin huomioitava kaikki aistit, esimerkiksi näkö, kuulo ja hahmottaminen, ja nämä asiat ovat erityisen tärkeitä ikäihmisten toimintakyvyn kannalta.

Arvoisa puhemies! Edelleen kuulen väitettävän, että esteetön rakentaminen tulee kalliiksi. Ei tule, jos asia huomioidaan suunnittelun alusta alkaen. Kalliimmaksi tulee, jos jälkikäteen joudutaan tekemään muutostöitä. Esteetön rakentaminen on kaikille hyväksi, ja kysymys on myös yhdenvertaisuudesta. Kysynkin: voisiko kaikki uusi rakentaminen olla esteetöntä?

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Niemi.

15.09 Veijo Niemi ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Arvoisalle ministerille muutama asia huomioitavaksi:

Monessa kunnassa yleiskaava-alueella tulisi huomioida näitä kyläyhteisöjä, missä olisi mahdollista tehdä tontin jakamisia. Liian usein edelleen näissä on päätöksenä, että saattaa haitata tulevaa kaavoitusta, mikä niin kuin estää omakotitalojen tekemisen.

Sitten tämä kesäasunto vakituiseen asumiseen: jos ehdot veden, viemärin ynnä muitten osalta täyttyvät, niin joissakin kunnissahan tämä asia on edennyt jo hyvin, mutta monissa kunnissa se on suuri este edelleen.

Sitten nyt näinä epävakaina aikoina tulisi pohtia omakotitalojen lämmitysasiaa. Onko järkeä poistaa toimiva öljylämmitys, kun sen voi jättää varalämmönlähteeksi, jos esimerkiksi ilmasta veteen -lämmitys ei toimi sähköhäiriöiden vuoksi? Tulisi kuitenkin mielestäni tukea ilmalämmitystä sillä 4 000 eurolla, [Puhemies koputtaa] vaikkei poistaisi tätä varalämmönlähdettä. Eihän sitä öljylämmitystä kukaan käytä, [Puhemies koputtaa] jos on tämä ilmasta veteen -järjestelmä. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Heinonen.

15.10 Timo Heinonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Oma koti turhan kallis, aika moni joutuu tänä päivänä toteamaan. Energiaremontit olisivat nyt enemmän kuin tervetulleita. Meidän pitää päästä ulkomaalaisesta öljylämmityksestä eroon, ja kannustan tukemaan tätä entistä vahvemmin — maa- ja vesi-ilmalämpöpumput ja nämä.

Meidän vanhat kerrostalot on rakennettu osin 70—80-luvuilla, ja kun asuntojen myyntihinnat laskevat alle 1 500 euron per neliö ja kun ne menevät alle 1 000 euron per neliö, niin eivät kiinteistöyhtiöt enää saakaan yhtiölainoja. Tämä on iso ongelma meillä isossa osassa maata, ja kysyisin ministeriltä: minkälaisia toimenpiteitä olette miettineet, jotta voisimme taata myös näiden kiinteistöjen peruskorjauksia? Nyt siellä on käymässä niin, että osa lähtee taloista pois ja myy niitä ja osa jää tietyllä tavalla vähän oman kodin panttivangeiksi.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Hoskonen.

Punkt i protokollet PR 18/2022 rd

15.12 **Hannu Hoskonen kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! On aivan hyvä, että asuntopoliitiikasta keskustellaan syvällisemmin. — Nyt olisi tärkeää huomata se, että tämä nykyinen tilanne, jossa paikkakunnilla on asuntoja, jotka eivät mitenkään käy kaupaksi ja joilla ei ole vakuusarvoa, kuten edustaja Heinonen äsken omassa puheenvuorossaan hyvin kuvasi, on myös viesti meille päättäjille siitä, että yhteiskunnallisessa politiikassa emme keskittäisi jatkuvasti. Tästä on tullut Suomessa valtava riski, ja tänä päivänä kun tuolla Ukrainassa tapahtuu hirveyksiä, tämä vaikuttaa siihen, että meidän kriisinsietokyky on heikentynyt olennaisesti. Keskittämällä tällä keinoin jatkuvasti otamme valtavaa riskiä muun muassa energian, asuntojen lämmityksen, suhteen.

Siihen liittyen asuntojen lämmityksestä vielä sen verran, että kun puhutaan puhtaasta lämmityksestä ilmaston kannalta, kyllä maaseutukunnissa tämä on älytty jo kauan sitten, ja siellä lämmitetään useimmiten kotimaisella polttoaineella.

Kysyn nyt ministeriltä, kun hän on paikalla: Kun nyt maankäyttö- ja rakennuslakia ollaan viilaamassa uuteen uskoon, onko todella niin, että kaavoitusta aiotaan monimutkaistaa, jolloin asuntorakentamisen kaavojen teko on yhä vaikeampaa? [Puhemies koputtaa] Eikö sen pitäisi olla yksinkertaisempaa?

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Lohikoski.

15.13 **Pia Lohikoski vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä ohjelmassa on ollut pyrkimys vastata tarkastusvaliokunnan edellisen kauden mietintöön, ja suurelta osin on vastattukin. Asuntopoliittinen kehittämisohjelma ei silti toteuta vielä kaikkia hallitusohjelman hyviä kirjauksia, muun muassa sisäilma-asioista, Valtion asuntorahaston tulonlähteistä ja pitkän korkotuen kehittämisestä. Peräämme asuntopoliitiikkaan siis lisää kunnianhimoa.

Asuminen on perusoikeus, eikä asumisen hintaa saa määrittää vain markkinalogiikka. Ei voi olla niin, että pelkästään mahdollisimman sujuvaa asuntomarkkinaa halutaan luoda, mikä tarkoittaisi voitontekoa sijoittajille. Tähän asuntosijoittajien toimintaan pitäisi pysyä puuttumassa ja löytämään keinoja.

Julkisen vallan, myös kuntien, tulee tietenkin tehdä entistä aktiivisempaa asuntopoliitiikkaa — siitä olen samaa mieltä monien täällä puhuneiden kanssa — eivätkä kunnatkaan saa jättäytyä markkinoiden armoille.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ledamot Ollikainen.

15.14 **Mikko Ollikainen r** (vastauspuheenvuoro): Ärade talman! Precis som det har framkommit här har det ju varit en väldigt bred helhet det handlar om, och därför ska man se både bostadsproduktionen som en helhet. Vi ska till exempel inte svartvitt fokusera enbart på tomteeffektivitet och bygga så höga hus som möjligt. Vi ska satsa mycket också på levnadsmiljön, naturnära, som till exempel ledamot Torniainen tog fram här i sitt anförande. Vi ska inte heller enbart fokusera på koldioxidutsläpp utan vi ska se på byggnadens hela livscykel från materialval till återvinning.

Arvoisa puhemies! Kuten tässä edustaja Lohikoski nosti esille, niin myös kunnilla on ensisijaisen tärkeä tehtävä, ja asuntopoliittinen kehitysohjelma, joka on niin kuin valtion ohjelma, on nyt käsittelyssä, mutta monissa kunnissa tällaista ohjelmaa ei välttämättä ole.

Punkt i protokollet PR 18/2022 rd

Kysyisin ministeriltä: onko jokaisessa kunnassa tällaisia, ja millä tavalla pystyttäisiin tukemaan kuntia tekemään tällaisia ja päivittämään niitä, jotka jo ovat olemassa?

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Tanus.

15.15 Sari Tanus kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomessa kaupungeissa rakennetaan paljon pieniä asuntoja yksin ja kaksin asuville. Meillä on kuitenkin tarvetta myös suuremmille ja nimenomaan kohtuuhintaisille perheasunnoille. Tämä on tärkeää lapsiperheille, tämä on tärkeää ajatellen myös eri sukupolvien yhdessä asumista ja ikäihmisten perhehoitoa ajatellen. Näitä ajatellen edelleen asuntojen muunneltavuus olisi tärkeä huomioida jo suunnitteluvaiheessa.

Arvoisa ministeri, kuinka tärkeänä näette suurempien kohtuuhintaisten perheasuntojen rakentamisen edistämisen? Entä olisiko asuntojen helppo muunneltavuus nykyaikaa?

Toisena kysymyksenä haluaisin kysyä asunnottomuuden poistamisesta, mikä on erittäin tärkeä tavoite. Asunnottomuus voi kohdata ketä tahansa, ja vaikka Suomessa asunnottomuus on laskenut, niin viime vuonna ARA:n selvityksen mukaan Suomessa oli yli 4 300 asunnottomaa. Kysyisinkin, arvoisa ministeri: mitä toimia tämän tavoitteen saavuttamiseksi tehdään, ja näettekö, että nämä toimet ovat riittäviä?

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Guzenina.

15.16 Maria Guzenina sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On hyvä, että tässä asuntopoliittisessa kehittämissuunnitelmassa kiinnitetään huomiota lähiöiden eriytymisen torjuntaan. Kaavoitus on yksi tärkeitä kaupunkien tehtäviä — mihin rakennetaan, millaista rakennetaan — ja tässä MAL-sopimukset ovat olleet voimakkaasti ohjaavia. Suurissa kaupungeissa tätä työtä tehdään, ja esimerkiksi omassa kotikaupungissani ollaan jo ylitetty MAL-tavoitteet rakentamisen osalta, mikä on tietysti hyvä ja tärkeä asia.

Mutta, arvoisa puhemies, kun puhutaan asuinalueiden eriytymisen estämisestä, sillä on merkitystä, millaista rakennetaan. Esimerkiksi jos isossa kerrostalossa on lähinnä vuokratavia alle 30 neliön yksioita, niin kyllähän se vaikuttaa väijäämättä asumisviihtyvyyteen. Tarvitaan enemmän monimuotoista rakentamista myös asuintalojen sisällä, joka vaikuttaa myöskin omalta osaltaan tähän viihtyvyyteen. Kysynkin ministeriltä: miten voisimme ohjata gryndereitä rakentamaan enemmän [Puhemies koputtaa] tällaisia isoja kokonaisuuksia, joissa voivat asua perheet ja yksinasuvat, kaikki samassa talossa?

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Multala.

15.17 Sari Multala kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Muutama kysymys ministerille, kun ministeri vielä on paikalla.

MAL-sopimuksella on merkittävä rooli, kuten täällä moni on jo todennut. Nyt uudet MAL-sopimuskierrokset ovat käynnistyneet, ja siellä jälleen tullaan keskustelemaan siitä, kuinka paljon sitoudutaan rakentamaan, ja toisaalta sitten tämä ARA-tuotantotavoite on usein sidottu siihen asuntorakentamisen tavoitteeseen. Asiantuntijat ovat suositelleet, että ARA-tuotantoa käytettäisiin vielä enemmän suhdannepolitiikan välineenä silloin, kun muu rakentaminen hiipuu, ja tämä MAL-sopimukseen sitominen ei sitä juuri edesauta. Millä tavalla näette, että tätä voisi kehittää?

Punkt i protokollet PR 18/2022 rd

Toinen kysymys liittyy kaavoitus- ja rakennuslakiin, joka lähti lausunnolle hyvinkin riittäisenä myös hallituksen puolelta ja sai lausuntokierroksella tyrmäävää palautetta. Mikä sen aikataulu on? Se vaikuttaa merkittävästi asuntorakentamiseen.

Kolmantena kysyisin, onko hallitus pohtinut asuntorahaston käyttöä liikennehankkeiden rahoittamiseen, [Puhemies koputtaa] sillä sujuvat liikenneyhteydet luovat hyviä paikkoja rakentaa.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ja edustaja Honkonen.

15.19 Petri Honkonen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Tosiaankin on hyvä, että asuntopolitiikasta keskustellaan, koska tilanne on Suomessa vakava. Asumisen tila Suomessa heikkenee, asumisen laatu heikkenee. Meillä luotiin toisen maailmansodan jälkeen asuntopolitiikka, jossa otettiin tavoitteeksi ihmisten asuinolosuhteiden parantaminen. Nyt tilanne on se: Isossa osassa Suomea asuminen ei kehity, ei rakenneta uusia asuntoja eikä korjata vanhoja, ja meillä on kasvukeskuksia, joissa asuntojen keskikoko pienenee. Kenenkään elämisen laatu ei ole asua 16 neliön yksiosä. [Maria Guzenina: Kyllä, juuri näin!] Tämä on tosiasia.

Toisekseen, meillä rakennetaan asuntoja yhä enemmän sijoittajille. Täälläkin puhutaan määrällisistä tavoitteista, kun pitäisi puhua entistä enemmän asumisen ja elämisen laadusta ja nostaa se asuntopolitiikan keskeiseksi tavoitteeksi.

Toisekseen nämä MAL-sopimukset ovat nyt semmoinen pyhä lehmä. Täälläkin kierrellään sitä, että MAL-sopimuksilla ei ole pystytty tuottamaan siinä määrin sitä laatua, mitä niillä olisi pitänyt pystyä tuottamaan. Ne ovat monessa mielessä hyvä väline, mutta pitää myös pystyä keskustelemaan tämän MAL-järjestelmän isoista ongelmista, [Puhemies koputtaa] joita se on tässä taipaleellaan tuottanut.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ja edustaja Myllykoski.

15.20 Jari Myllykoski vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Kun selonteossa on otettu esille se, että otetaan käyttöön uusia keinoja kotitalouksien... [Hälinää — Puhemies koputtaa]

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Myllykoskella on puheenvuoro.

...liiallisen velkaantumisen ehkäisemiseksi ja huomioiden myös taloyhtiölainojen vaikutus, toivoisin vinkkinä, että nyt yhdessä VM:n kanssa, kun täällä valiokunnassa jo käsitellään positiivista luottorekisteriä, siellä varmasti sitten huomioitaisiin tämä mahdollisuus, että tätä seurantaa tulee.

Toisena asiana, mistä tässä on jo keskusteltukin, on tämä asuntosijoittajien osuus, kun siihen pitää [Hälinää — Puhemies koputtaa] jotakin tehdä. — Kumpi meistä puhuu?

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Niin, nyt on edustaja Myllykoskella puheenvuoro. Edustaja Honkonen, teillä oli äsken puheenvuoro.

Punkt i protokollet PR 18/2022 rd

Kiitoksia, puhemies. — Eli kun tähän ollaan nyt panostettu ja tarkoitus on saada lainsäädäntöä aikaan vuodelle 22, ilmeisesti nyt on kuitenkin jo joitain valmisteluja, että tähän epäkohtaan pystytään näin nopeasti puuttumaan?

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Viitanen.

15.21 Pia Viitanen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Olin viime kaudella tarkastusvaliokunnassa ja nyt hallitusohjelmanevotteluissa ja tiedän hyvin, että siirsimme suoraan nämä tarkastusvaliokunnan ponnet sinne hallitusohjelmaan ja tämä ohjelma noudattaa sen henkeä. Se, mitä varmasti me kaikki haluamme ja kaipaamme, on se, että nyt sitten näitä konkreettisia toimia myös laaja-alaisesti [Pia Lohikoski: Juuri näin!] pistetään jo täytäntöön, hyvinkin ripeästi. [Toimi Kankaanniemen välihuuto]

Omalta osaltani haluan olla iloinen siitä, että jälleen kerran lähiöt ovat tässä merkittävässä roolissa. Ja toinen, mikä liittyy tähän, on korjausrakentaminen, mistä täällä jo puhuttiin — ollaan tultu perusparannus-, peruskorjausikään. Ja kiinnittäisin huomiota tässäkin selonteossa mainittuun asiaan, mikä parhaillaan on hallituksessa vireillä, eli kotitalousvähennyksen käyttömahdollisuuden laajentamiseen myös asunto-osakeyhtiöihin, niin että myös rivi- ja kerrostaloissa näihin isoihin peruskorjaustöihin [Puhemies koputtaa] voisi saada kotitalousvähennystä.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ja edustaja Kettunen.

15.22 Tuomas Kettunen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täällä on käyty hyvää keskustelua. — Haluan tuoda tässä keskustelussa esille myös puurakentamisen: Nimittäin vuodesta 1994 jokainen hallitus on edistänyt puukerrostalorakentamista, mutta kuitenkin saavutukset ovat jääneet melko kauas tavoitteista, vaikka tukimuotoja on etsitty ja energiamääräyksiinkin puu on saanut helpotuksia. Valtion tukemalla asuntotuotannolla on tärkeä rooli markkinaehtoisien asuntotarjonnan täydentäjänä ja totta kai myös suhdan- netilanteitten tasaajana, ja se on tässä tuotu esille. Kysyisinkin, nyt kun ministeri on paikalla: kuinka me tulemme edistämään puukerrostalorakentamista näinä aikoina, niin että myös sitten hiilineutraalisuustavoitteet saadaan saavutettua?

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Pitko.

15.23 Jenni Pitko vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Haluan myös nostaa tämän elämänlaatuksymyksen, minkä edustaja Honkonen tuossa hyvin nosti esille: Asumisesta usein puhutaan, että se mahdollistaa kasvun, tai siitä puhutaan taloustieteen kontekstissa, mutta aivan liian vähän keskustellaan asumisen laadusta ja siitä, mihin se on menossa. Tiedetään, että kaupungeissa uusien asuinrakennusten asuntojen neliöt ovat kääntyneet laskuun, ja samalla pandemiassa olemme oppineet, kuinka ne ylimääräiset neliöt ovatkin aivan erityisen tärkeitä; erityisesti yksiossissa asuvat nuoret, jotka ovat siirtyneet etäopiskelemaan kotiin, ovatkin ehkä jopa arvostaneet sitä erillistä keittiötä, mistä viime vuosikymmenen aikana olemme täysin luopuneet. Nykyiset asunnot eivät ole erityisen esteettömiä, eivätkä ne ole muunneltavia. Tämä on myös ongelma ilmaston näkökulmasta, koska jos rakennukset ja asunnot eivät ole pitkäkestoisia, ne puretaan uusien alta helpommin. Meidän tulisi panostaa muunneltavuuteen, joustavuuteen, pitkäkestoisuuteen. [Puhe-

Punkt i protokollet PR 18/2022 rd

mies koputtaa] Kysynkin ministeriltä: mitä tämä pandemia on meille tässä suhteessa opettanut?

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Semi.

15.24 Matti Semi vas (vastauspuheenvuoro): Kiitoksia, arvoisa puhemies! Kiinnitän huomiota tässä tarkastusvaliokunnan kannanotossa siihen, että rakentamisen ja rakennusten käytön laatua on selkeästi parannettava sekä valvontaa ja vastuuta selkeytettävä. Ja se asia, se ei varsinaisesti tähän kuulu, mutta rakennusvalvonnan käyttäytymisestä ja hoitamisesta minulla on pitkäaikaisia kokemuksia eri puolilta Suomea, siitä, millä tavalla rakennusvalvonta toimii, ja on jäänyt mieleen se, että mitä pienempi paikkakunta, sen joustavampi ja parempi on se toiminta, ja mitä isompi paikkakunta, sen jäykempi ja tikkuisempi on se rakennusvalvonta. Olisiko jossakin vaiheessa paikallaan hoitaa semmoinen niin sanottu hyvän rakennusvalvonnan käyttäytymisopas siihen, että tämä rakennusvalvonta toimii niin kuin sen pitää toimia, koska se yhteiskunta maksaa sen palkan, sen pitää olla yhteiskunnan palvelija ja sen pitää helpottaa sitä rakentamista eikä vaikeuttaa sitä? — Kiitoksia.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ledamot Kvarnström.

15.25 Johan Kvarnström sd (vastauspuheenvuoro): Ärade talman! Det finns främst gott att säga om det som ingår i den här redogörelsen, men en sak som det slog mig att saknas är frågan om ensamhet och hur bostadspolitiken kunde bidra till att motverka ensamhet. Ensamhet påverkar hälsan på ett grundläggande sätt och har kallats vår nya folksjukdom. Dessutom har den ökat markant över tid.

Att bo själv behöver absolut inte betyda att vara ensam eller lida av ensamhet, men vi behöver se med vilka medel vi kan skapa gemenskaper kring boende, ha ett stödsystem som i varje fall inte främjar ensamboende på bekostnad av att bo tillsammans med andra om den viljan finns. Det är en stor samhällspolitisk fråga som vi behöver behandla också i bostadspolitiken.

Arvoisa puhemies! Nostin siis esiin yksinäisyyden ja sen merkityksen terveydelle. Yksinäisyys on vakava ja kasvava ilmiö Suomessa, ja kysynkin ministeriltä: millä asuntopoliittisilla keinoilla voimme vastata tähän haasteeseen?

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Kivisaari.

15.26 Pasi Kivisaari kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Asuntopoliittinen kehittämisohjelma kyllä kirkastaa kuvaa suomalaisesta asuntopoliitikasta ja luo tietä kohti parempaa elämää.

Me monet olemme täällä myös kuntapäättäjiä ja omien kotikaupunkiemme ja kuntiemme asukkaita. Monissa kunnissa asuntopoliitikan tielle tai haasteeksi ovat muodostuneet riitaisat kaavat ja niiden pitkät ja uuvuttavat valitusprosessit. Ne saattavat esimerkiksi estää julkisen vallan kriittisiä rakennushankkeita, esimerkiksi koulutus- tai terveydenhuolto-rakentamista ja totta kai myös asuntorakentamista. Kysyisinkin ministeriltä: miten voisimme välttyä valituskaavoilta, ja käsitteleekö kehittämisohjelma tätä näkökulmaa?

Punkt i protokollet PR 18/2022 rd

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ledamot Rehn-Kivi.

15.27 **Veronica Rehn-Kivi r** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies, värderade talman! Utvecklingsprogrammet för bostadspolitikern innehåller många viktiga åtgärder för att förbättra boendet i vårt land. I dag tar boendekostnaderna en hutlöst stor del av hushållens utgifter och många medborgare kan inte påverka var och hur de bor.

Siedettävien asumisolosuhteiden tulee olla jokaisen kansalaisen itsestäänselvä oikeus. Toimivat ja viihtyisät asuinalueet ja asunnot eivät kuitenkaan synny itsestään, vaan tämä edellyttää panostuksia laadukkaaseen suunnitteluun ja hyvien suunnittelijoiden käyttöön. Hyvin suunniteltu ympäristö vaikuttaa hyvinvointiimme enemmän kuin tiedämme. Olikin kysynyt, onko arkkitehtien opiskelupaikkojen määrä kohdallaan.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Kiljunen Anneli.

15.28 **Anneli Kiljunen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Yksin asuvia on Suomessa noin 1,25 miljoonaa, ja heidän määränsä tulee lisääntymään tulevaisuudessa. Suurien kaupunkien kuten Helsingin ja Tampereen asukkaista noin puolet on yksin asuvia. Se kertoo siitä, että tämä ryhmä on suuri, mutta näkymätön.

Yksin asuvat ovat hyvin moninainen ryhmä, mutta heitä yhdistävät korkeat asumiskulut sekä sosiaaliturvan riittämättömyys. Yksin asuvien asema on tärkeää huomioida asuntopolitiikassa. Yksi keskeinen parannus voisi olla kotitalousvähennyksen ja sen edun huomioiminen vastaavalla tavalla kuin pariskuntien kohdalla. Esimerkiksi 10 000 euron asuntoremontista pariskunta saa vähennyksiä vuodessa lähes puolet, kun yksin asuva saa siitä ainoastaan yhden neljäsosan. [Puhemies koputtaa] Tämä kokonaisuus vaikeuttaa entisestään yksin asuvien remonttikorjauksia.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Kinnunen vielä, ja sen jälkeen ministerin vastauspuheenvuoro.

15.30 **Mikko Kinnunen kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Koti on elämän tärkein paikka. Keskustalainen ajatus on se, että tarvitsemme kohtuuhintaisia asuntoja koko Suomeen. Ja koko maan asuttuna pitäminen on tärkeä osa maan turvallisuutta, samoin energiaomavaraisuudesta eli kotoperäisestä lämmittämisestä huolehtiminen. Meidän ei kaikkien kannata ahtautua keskuksiin ja maan laiduille ja antaa suuren osan maata tyhjentyä. Ruoka tulee maalta. Pidetään koko maa kukoistavana.

On tärkeää, että jokainen voi valita vapaasti kotinsa paikan. Maaseudun tyhjiilleen jääneet talot olisi ekologista saada uudelleen käyttöön. Moni joutuu muuttamaan pois, kun asunto kaipaisi remonttia, mutta korjaaminen on kannattamatonta.

Kysyn ministeriltä: Miten korjausrakentamisen rahoituksen saatavuuden ongelmia voitaisiin helpottaa? Ja miten nuorten perheitten ensikodin hankintaa voisi auttaa?

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. —Ja nyt ministeri Kari, sellainen erittäin reilu 3 minuuttia, että varmasti ehtii vastaamaan.

Punkt i protokollet PR 18/2022 rd

15.31 Ympäristö- ja ilmastoministeri Emma Kari: Kiitos, arvoisa puhemies! Kiitos kaikille edustajille kysymyksistä ja keskusteluista. Tässä tuli kysymyksiä nyt aika laidasta laitaan. Yritän vastata sitä mukaan, kun ehditään ja miten puhemiehen armollisuus joustaa.

Ympäristövaliokunnan puheenjohtajalle ensiksi heti alkuun tietenkin kiitos jo siitä tehostyöstä tämän kehittämisohjelman suhteen, jota ympäristövaliokunnassa on jo tehty ja jonka aihepiiriin perehdytty. Ympäristövaliokunnan puheenjohtaja Sipilä ja itse asiassa myös edustaja Tanus kysyivät liittyen asunnottomuuteen, jonka suhteen tietenkin Suomessa on tehty jo pitkään töitä, mutta kysyttiin siitä, mitä uusia keinoja tässä asiassa on mietitty. Totta kai, lähtökohta on tietenkin se, että jokaisen meidän tehtävä on varmistaa, että tästä maasta löytyy tarpeeksi edullisia asuntoja, mutta tämän lisäksi erityisesti asumisneuvonta nostetaan tässä ohjelmassa yhdeksi tavaksi päästä asunnottomuuden poistamisen tavoitteeseen. Tässä linjataan, että asumisneuvonta lakisäateistetään, sen saatavuutta parannetaan ja se ulotetaan kaikkiin asumismuotoihin. Ja nyt ympäristöministeriössä on jo aloitettu lainvalmistelu, ja esitys asumisneuvontaa koskevaksi laiksi on tarkoitus antaa eduskunnalle tämän vuoden syksyllä.

Lisäksi edustaja Sipilä ja itse asiassa muistaakseni myös edustaja Heinonen kysyivät siitä, miten on mahdollista saada rahoitusta korjausrakentamiseen taantuvilla seuduilla, koska rahoituksen saaminen on vaikeata. Asunto-osakeyhtiöiden valtiontakausmallin kehittämistä tarkastellaan myös tässä kohtaa, ja olen itsekkin sitä mieltä, että sitä tulisi kehittää niin, että se vastaa tulevaisuudessa aikaisempaa paremmin asunto-osakeyhtiöiden kasvaviin tarpeisiin. Ongelman laajuutta tullaan myös selvittämään erillisellä selvityksellä ja etsitään tarvittaessa muita keinoja edistää asuinrakennusten peruskorjauksia.

Edustaja Elo nosti esille tarpeen huomioida asumisen palvelullistuminen myös ARA-kohteissa. Asumisen palvelullistamista ARA-kohteissa tarkastellaan pitkän karkotukimallin uudistuksen yhteydessä. Jatkossa voisi olla tarpeen sisällyttää esimerkiksi yhteiskäyttöautoista johtuvia kohtuullisia perusmaksuja omakustannusvuokraan.

Edustaja Mäkisalo-Ropponen nosti hyvin tuntemansa aiheen eli esteettömyyden esille, kysyi, olisiko mahdollista tehdä kaikista uusista rakennuksista esteettömiä. Ja esteettömyytähän tulee jo tällä hetkellä laajasti huomioida kaikessa uudisrakentamisessa. Esteettömyyden edellytykset luodaan jo silloin, kun suunnitellaan maankäyttöä ja laaditaan kaavoja. Esteetön rakennus on kaikille käyttäjille toimiva ja turvallinen, ja se tulisikin ottaa lähtökohdaksi.

Tämän lisäksi täällä kysyttiin energiaremonteista, toivottiin niitten eteenpäinviemistä. Vuodesta 2020 onkin ollut jo tarjolla energia-avustus asuinrakennuksille, ja tämä avustus on vauhdittanut erityisesti öljylämmityksestä luopumista.

Ja nyt on taas venytetty puhemiehen armollisuutta, anteeksi siitä.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ei se mitään. — Mennään puhujalistaan, ja edustaja Mäkisalo-Ropponen.

15.35 Merja Mäkisalo-Ropponen sd: Arvoisa puhemies! Ensinnäkin kiitos ministerille tämän tärkeän ohjelman esittelystä, ja kiitos hyvistä ja monipuolisista puheenvuoroista ja keskusteluista. — Otan tässä omassa puheenvuorossani kantaa erityisesti ikääntyneiden asumiseen. Hyvä, että tämä tärkeä teema on mukana myös tässä asuntopoliittisessa kehittämisohjelmassa, vaikka ympäristöministeriössä on käynnissä myös oma ikääntyneiden asumisen toimenpideohjelma. Sen ohjelman tarkoituksena on parantaa ikääntyneiden asui-

Punkt i protokollet PR 18/2022 rd

noloja ja edistää asumisvaihtoehtojen tarjontaa, tukea kuntien ennakointia ja varautumista asumisasioissa ja vahvistaa ikä- ja muistiystävällisten asuinympäristöjen kehittämistä.

Millainen on sitten ikä- ja muistiystävällinen asunto ja asuinympäristö? Muisti- ja ikäystävällinen asuminen ja asuinympäristö mahdollistavat toimimisen, vaikka liikkuminen ja aistien toiminta heikkenevät. Ikäystävällisyydellä tuetaan asukkaiden toimintakykyä ja osallisuutta. Siihen liittyvät asunnon ja asuinympäristön fyysiset tekijät, kuten esteettömyys, turvallisuus, palvelujen saavutettavuus ja myös sosiaaliset tekijät. Myös monisukupolvinen ja yhteisöllinen asuminen tukee osallisuutta ja lisää turvallisuudentunnetta. Yhteisöllisyyttä voidaan edistää myös asuinalueilla. Asuinrakennuksen ja asuinympäristön saavutettavuus on iäkkään asukkaan liikkumisen ja palvelujen käytön tärkeä edellytys. Kunnissa on tarpeen kehittää ikäystävällisempiä asuinympäristöjä esimerkiksi parantamalla esteettömyyttä ja turvallisuutta sekä järjestämällä erilaisia tapaamis- ja toimintapaikkoja, niin sanottuja kohtaamisareenoita, myös eri-ikäisille ja eri elämäntilanteissa oleville ihmisille.

Tähän ohjelmaan on kirjattu hyvin, että asuntotarjonnan tulee vastata eri väestöryhmien tarpeisiin ja asuinalueiden on oltava sosiaalisesti kestäviä. Tämä tarkoittaa myös sen muistamista, että asuinalueiden monipuolinen ja monisukupolvinen asukasrakenne ehkäisee osaltaan negatiivista segregatiota. Osallisuus ja yhteisöllisyys sekä alueen omaleimaisuus tukevat asuinalueiden elinvoimaa ja hyvinvointia.

Lähiluonnon rooli asumisen viihtyisyyteen vaikuttavana tekijänä kyllä tunnustetaan, ja siksi kaavoituksessa on varattava riittävästi viheralueita.

Luonnon lisäksi taiteen hyvinvointia lisäävät vaikutukset on syytä rakentamisessa huomioida. [Pia Viitanen: Kiva!] Prosenttiperiaate on edelleen erittäin kannatettava asia.

Jotta asuinalueet olisivat kaikille sopivia, tarvitaan edelleen esteettömyyden parantamiseen tähtääviä toimenpiteitä. Esteettömyys nähdään liian kapea-alaisesti, vain fyysisten esteiden poistamisena, ja tässäkin on vielä korjattavaa, sillä usein kuvitellaan, että rakennus on esteetön, kun siinä on pyörätuoliliuska — harvemmin muistetaan varmistaa, että talossa on myös esimerkiksi sähköiset ovienavausjärjestelmät, liikkumista ja toimimista helpottavat käsihoiteet ja tukikaiteet ja yhteisen pesutilan seinään asennettava suihkuistuin. Toisaalta esteettömyys on kuitenkin enemmän kuin fyysisten esteiden poistamista. Siinä on huomioitava kaikki aistit: näkö, kuulo, hahmottaminen. Edelleen kuulen myös väitettävän, että esteetön rakentaminen tulisi kalliimmaksi, mutta ei se tule, jos se huomioidaan suunnittelun alusta alkaen. Eli kalliimmaksi tulevat mahdolliset muutostyöt. Esteetön asuminen on kaikkien kannalta järkevä ratkaisu, ja kaikkein tärkeintä on muistaa, että kysymys on yhdenvertaisuudesta.

Loppuun haluan muistuttaa siitä, että tarvitsemme myös ympärivuorokautista hoitoa ja hoivaa tarjoavia yhteisökoteja, tai kuten sosiaali- ja terveysvaliokunnassa olevan vanhuspalvelulain toisen osan teksteissä sanotaan, tarvitaan yhteisöllistä asumista ja ympärivuorokautista palveluasumista. Esimerkiksi yksin asuvan muistisairaana ei tietyssä vaiheessa ole enää turvallista eikä inhimillistä asua omassa kodissa, olivatpa kotihoito tai muut palvelut miten laadukkaita tahansa. Liian usein edelleen hoetaan mantraa, että oma koti on ikäihmiselle aina paras paikka — näin ei kuitenkaan aina ole.

Toki jokaisella on oikeus omaan kotiin, ja on muistettava, että se voi olla myös yhteiskoti, hoitokoti tai vastaava. Toivottavasti emme jatkossa puhu enää tehostetusta palveluasumisesta tai välimuotoisesta asumisesta, sillä ne käsitteet eivät tuo mieleen kotia. Jokaisella pitäisi olla kaikissa elämänvaiheissa koti, vaikka se olisi yhteiskodissa tai hoito-

Punkt i protokollet PR 18/2022 rd

kodissa. Tähän tarvitaan kodinomaisen fyysisen ympäristön lisäksi osaavia ja ammattitaitoisia auttajia ja kodinomainen toimintakulttuuri — mutta se taitaa jo osittain olla toisen keskustelun aihe.

Ihan lopuksi, arvoisa puhemies: Tarkastusvaliokunta käsitteli asuntopoliittikkaa vuonna 2018, ja nyt sitten valiokunta pääsee arvioimaan, miten tilanne on kehittynyt vajaassa neljässä vuodessa ja miten tämä ohjelma vastaa silloin asetettuihin lausumiin. Mutta toisaalta tulemme tarkastelemaan myöskin sitä, miten tämä ohjelma vastaa uusiin yhteiskunnallisiin haasteisiin. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin, kiitos. — Edustaja Multala.

15.40 Sari Multala kok: Arvoisa puhemies! Asuntopoliittisen kehittämisohjelman tavoitteet ovat kannatettavia — jokaisella suomalaisella on oikeus hyvään asumiseen. Asuntotarjonnan tulee vastata eri väestöryhmien tarpeisiin ja asuinalueitten tulee olla sosiaalisesti ja ilmastollisesti kestäviä. On tärkeää, että asuntotarjonta edistää työmarkkinoiden toimivuutta ja tukee alueiden elinvoimaisuutta. Myös asuntopoliittisen päätöksenteon periaatteet ovat hyviä. Asuntopoliittikkaa tulee kehittää pitkäjänteisesti yli hallinnonalojen.

Työryhmä laati myös asumisen ja asuntomarkkinoiden tilannekuvan vuonna 2020. Perusongelma kuitenkin jää samaksi kuin se on kovin usein aiemmin ollut. Hyvät tavoitteet ja periaatteet — mutta toimenpiteet jäävät suppeiksi. Asuntopoliittikan periaatteissa tunnustetaan toimivan ja monipuolisen asuntomarkkinan merkitys muun muassa asumisen hinnalle ja työmarkkinoiden toimivuudelle, toimenpiteissä yksityisten toimijoiden rooli toimivilla asuntomarkkinoilla kuitenkin unohtuu. Kehittämisehdotuksena tarjotaan lähinnä tuetun asuntokannan lisäämistä sekä lisäsääntelyä.

Arvoisa puhemies! Selonteon tausta tulee tarkastusvaliokunnan tilaaman asiantuntijaraportin Asumispolitiikan kehittämiskohteita käsittelevän lausumista loppuvuodelta 2018. Lausumissa otettiin kuitenkin silloin heikosti huomioon tarkastusvaliokunnan tilaaman asiantuntijaraportin johtopäätökset ja suositukset. Raportissa nimettiin tärkeimmäksi tekijäksi, jolla yhteiskunta voi edistää asuntojen tarjonnan kasvua, kaavoituksen kautta aikaansaatava tonttimaavaranto. Tarkastusvaliokunnan lausumissa pääkaupunkiseudun ratkaisuksi esitetään kuitenkin valtion tukemaa vuokra-asuntotuotannon lisäämistä. No, sekin on tietenkin vaikeaa, jos sitä tonttimaavarantoa ei riittävästi ole.

Arvoisa puhemies! Asumisen hintaan vaikuttaa kaikkein eniten kysyntä ja tarjonta, kuten yleensä toimivassa markkinataloudessa. Siksi on tärkeää lisätä asuntotuotantoa sinne, missä ihmiset haluavat asua. Ihmisten halusta taas paras indikaatio on asuntojen hintakehitys. Asuntoja tulisi siis kaavoittaa erityisesti sinne, missä asuntojen hinnat ovat korkealla tai nousevat. Tärkeä väline tähän on ollut valtion ja kaupunkiseutujen väliset MAL-sopimukset, joiden avulla voidaan sopia esimerkiksi joukkoliikenneinvestoinneista, jotka taas luovat lisää niitä haluttuja, hyviä asuntorakentamisen paikkoja. Toivottavasti valtio osallistuu jatkossakin MAL-sopimuksia, erityisesti joukkoliikenneinvestointien osalta, ja osallistuu investointikustannukseen kuten aiemminkin. Kuten kaikki tiedämme, kuntatalous, myös kasvavissa kaupungeissa — tai oikeastaan etenkin kasvavissa kaupungeissa — on tulevaisuudessakin tiukoilla, ja valtionapua tarvitaan siihen, että hyviä asuntorakentamisen paikkoja syntyy jatkossakin.

Arvoisa puhemies! Selonteon tulisi katsoa pitkäjänteisesti asuntomarkkinoiden kehittämistä. Kannatettavat tavoitteet olisivat varmemmin saavutettavissa vaikuttavilla toimenpi-

Punkt i protokollet PR 18/2022 rd

teillä, jotka lähtevät toimivasta kaavoituksesta, tonttien saatavuudesta ja monipuolisesta asuntotuotannosta. Asuntotarjonnan lisääminen onkin paras keino hillitä asumisen kustannuksia. Kysyntään vastaamiseksi tarvitaan monipuolista asuntotarjontaa, ja asuntopolitiikassa on tärkeää luoda edellytyksiä myös vapaarahoitteisille vuokra-asuntoinvestoinneille. Nyt tarjonnan lisäämiseksi ja hintojen kohtuullistamiseksi esitetään jälleen samoja keinoja kuin aiemmin. Tähän tarvitaan lisää monipuolisuutta, ja toivottavasti valiokunta tähän työssään perehtyy.

Arvoisa puhemies! Vielä loppuun: Kysyin kaavoitus- ja rakennuslaista, ymmärrettävästi ministeri ei siihen ehtinyt vastata. Sillä on kuitenkin erittäin merkittävä rooli tulevan kaavoituksen ja lupakäytännön mahdollistajana tai sitten jarruttajana. Siksi toivonkin, että ministerillä jossain välissä on vielä aikaa vastata siihen, tulemmeko näkemään tämän lakiuudistuksen eduskunnassa tällä kaudella ja tuleeko se noudattamaan niitä alkuperäisiä tavoitteita kaavoituksen maankäytön sujuvoittamisesta.

Arvoisa puhemies! Valiokunnalla on suuri vastuu, sillä toimivat asuntomarkkinat — asunto jokaiselle — on ihan perusoikeus, johon meidän tietenkin poliitikkoina pitää pyrkiä löytämään toimivat välineet. Tähän toivon valtion rahoittaman asuntotuotannon lisäksi myös välineitä, joilla asuntomarkkinoiden toimivuutta voidaan parantaa entisestään.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Viitanen.

15.45 Pia Viitanen sd: Arvoisa puhemies! Kyllä se, että jokaisella on oikeus kohtuuhintaiseen kotiin ja viihtyisään, turvalliseen asuinympäristöön, on mitä tärkein asia ihmisen elämän ja arjen kannalta. Haluan tässä puheenvuorossa oikeastaan keskittyä yhteen asiaan, joka minulle on ollut sydänasia tosi pitkään, ja se on tietenkin nämä lähiöt — täällä on monessa puheenvuorossa se jo mainittu. Se on merkittävä asia tämän ensimmäisen tavoitteen, hyvän kodin, viihtyisän ympäristön ja hyvän elämän, kannalta, mutta myös siksi, että se on yksi tärkeä keino, jolla voimme torjua yhteiskunnan eriarvoisuutta. Me voimme ehkäistä sitä, etteivät asuinalueet eriarvoistu, ja on tärkeää, että sitä tehdään poikkihallinnollisesti, ei pelkästään asuntorakentamisen puolella vaan myös vaikka sillä, että lapsilla on hyvä koulu, lähipalvelut lähellä, hyvät liikenneyhteydet, sitä ihanaa kulttuuria lähellä omaa asumista ja kotia, harrastusmahdollisuuksia, lähiliikuntapaikkoja, lapsille hyviä ulkoilureittejä, kaikkea tätä. Se on kokonaisvaltaista, hienoa toimintaa, kun myönteisessä hengessä tuemme lähiöitä kehittämisessä.

Tässä ohjelmassahan kiinnitetään huomiota siihen, että kaupungeissa ja kunnissa automaattisesti pyritäisiin nimenomaisesti tällaiseen näistä lähiöohjelmista. Tämä olisi osa toimintaa, ja niin sen tulee olla, mutta näitä ohjelmiakin tarvitaan. Tällä hetkellä meillä esimerkiksi Tampereella sitoudutaan lähiöiden kehittämiseen sekä edellisen että nykyisen pormestariohjelman kautta, eli osana toimintaa sinänsä, mutta kyllä meillä nyt on esimerkiksi Peltolammin ja Multisillan alueet lähiökehittämisen parissa, ja sieltä saatavia hyviä käytäntöjä tullaan siirtämään myös muille alueille. Tätä ennen meillä on erinomaisia kokemuksia Tesoman lähiöprojektista. Siellä minulla oli kunnia itse ministerinä toimia myös vähän kummiroolissa — se oli sitä aikaa — ja aikaisemmin rakkaassa koti-Hervannassa on ollut vuosien varrella parikin lähiöprojektia meneillään. Ympäristö on muuttunut merkittävästi myös niiden seurauksena aikanaan. Eli tällä on merkitystä, ja on erittäin tärkeää tämän päivän maailmassa, että tätä määrätietoisesti, todella määrätietoisesti teemme. Näin ehkäisemme monia ongelmia, edistämme ihmisten oikeutta myönteiseen elämään.

Punkt i protokollet PR 18/2022 rd

Puhemies! Loppuun haluan vielä toistaa, että myös asuntopuoli kuuluu tietenkin olennaisena osana tähän, ja se peruskorjausikä on totta monessa lähiökodissa. Juuri siksi tämä asunto-osakeyhtiöiden mahdollisuus saada kotitalousvähennystä näihin peruskorjausremontteihin olisi nyt olennainen. Toivon, ministeri, että omassa roolissanne valtioneuvoston sisällä edistätte tätä tavoitetta, joka nyt on taas [Puhemies koputtaa] keväällä esillä.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ja edustaja Soinikoski.

15.48 Mirka Soinikoski vihr: Arvoisa puhemies! Tänään käsittelyssä oleva asuntopoliittinen kehittämisohjelma luo pitkän aikavälin suuntaviivat Suomen asuntomarkkinoiden kehittämiselle ja asuntopoliittisille tavoitteille. Vihreille tärkeä tavoite asuntopoliitikassa on jokaisen oikeus laadukkaaseen ja kohtuuhintaiseen asumiseen niin kaupungeissa, kehyskunnissa kuin maaseudullakin. Meille vihreille tärkeä tavoite on myös asuntotuotannon ympäristöllinen kestävyys, jonka tulee olla läpileikkaavana teemana kaikessa asuntopoliittisessa päätöksenteossa. Nämä tavoitteet on huomioitu hyvin nyt käsiteltävässä selonteossa. Lämmin kiitos siitä sekä nykyiselle että entiselle ympäristö- ja ilmastoministerille, jotka ovat painottaneet johdonmukaisesti asuntopoliittikan sosiaalista ja ympäristöllistä kestävyyttä. On selvää, että näitä kahta tavoitetta on kuljetettava rinnakkain asuntopoliitikassa. Ilmastotoimia ei voida saavuttaa ilman sosiaalista oikeudenmukaisuutta, ja vastavasti sosiaalista oikeudenmukaisuutta ei voida saavuttaa ilman ilmastotoimia. Ilmastokriisi uhkaa eniten juuri niitä, jotka jo ovat heikoimmassa asemassa. Siksi meidän on varmistettava reilu muutos myös asuntopoliittikan puolella.

Arvoisa puhemies! Suomessa tapahtuu kahdenlaista segregaatiokehitystä. Meillä on orastavia merkkejä siitä, että asuinalueet eriytyvät kaupunkien sisällä etenkin palveluiden saavutettavuuden ja laadun ja asuntojen hintakehityksen osalta. Toisaalta meillä tapahtuu alueiden välistä segregaatiota, jossa Ruuhka-Suomen asuntojen arvot nousevat pilviin ja Maaseutu-Suomessa asuntojen arvo romahtaa. Asuinalueiden eriarvoistuminen on huolestuttava ilmiö, jonka kehitys on pysäytettävä. Kestävällä asuntopoliitikalla on tässä merkittävä rooli, sillä sen avulla voimme ohjata asuntomarkkinoita ja varmistaa kohtuuhintaista asumista ja palveluiden saavutettavuutta kaikkialla Suomessa. Lähiötyö kantaa hedelmää, ja sillä on täysi tukeni myös jatkossa. Kasvukeskusten ulkopuolisten alueiden asuntokannasta laaditaan tutkimushanke, jolla selvitetään ja luodaan ratkaisuja asuntokannan kasvaviin korjaustarpeisiin. On hyvä, että näille alueille kohdistetaan erillisiä tukitoimia, joilla voidaan vahvistaa asumisen monipaikkaisuutta.

Arvoisa puhemies! Hallituksen tavoitteena on poistaa asunnottomuus Suomesta vuoteen 2027 mennessä. Tavoite on kunnianhimoinen mutta realistinen, sillä asunnottomuus on Suomessa vähentynyt. Huolestuttavaa on, että pitkäaikainen asunnottomuus on samaan aikaan lisääntynyt. Suomessa elää ARAn arvion mukaan noin 4 000 ihmistä vailla vakinaista asuntoa. Asunnottomuus on olosuhde tai elämäntilanne eikä kenenkään ihmisen ominaisuus. Äärimmäinen esimerkki asunnottomuudesta on nyt käynnissä oleva Ukrainan sota, jonka seurauksena tuhannet ukrainalaiset ovat joutuneet kodittomiksi. Myös meidän on Suomessa luotava entistä enemmän väliaikaisia asumisratkaisuja, joilla voimme auttaa niin ukrainalaisia kuin muita sodan jaloista pakenevia pakolaisia Suomessa. Lisäksi meidän pitää liittää asuntopoliittikka [Puhemies koputtaa] ja asunto ensin -periaate kiinteäksi osaksi hyvinvointialueiden verkostotyötä.

Punkt i protokollet PR 18/2022 rd

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Myllykoski.

15.52 Jari Myllykoski vas: Arvoisa puhemies! Kuten selonteossakin todetaan: ”Hallitusta velkarahoituksesta on hyötyä kotitalouksille” — näin on — ”mutta liiallinen velanotto heikentää niiden kykyä sopeutua kielteisiin yllätyksiin.” Tämä on hyvää tekstiä, ja kun tätä osuutta selonteosta lukee, ei voi muuta todeta kuin että kaiken kaikkiaan asuntorakentaminen on erittäin hyvää bisnestä. Ja kuka se maksaja on? Se on se asuntoon sijoittava yksittäinen kansalainen.

Meillä on pankkijärjestelmässäkkin jotakin... Meillä on Baselin myötä tullut tiettyjä omavaraisuussääntöjä, ja me olemme koettaneet velkahillintää tehdä, niin että omarahoitusosuuden pitää olla 80—90 prosenttia — prosentit vaihtelevat aina hallitusten mukaan — mutta joka tapauksessa pankit antavat kulutusluottona sen osan niin, että se omarahoitusosuus sitten tulee täyteen. Tämä kuvastaa sitä, että tämä asuntobisneksen ilmapiiri, jossa viidakossa olemme, tarvitsee poikkihallinnollisia toimenpiteitä, ja on tärkeätä, että nyt tässäkin yhteydessä huomioidaan se, että on niin monta liikkuvaa osaa.

Tässä edustaja Viitanen toi hyvin esille asunto-osakeyhtiöt, jotka tavallaan eivät ole tasavertaisessa asemassa, ja ministeri Sarkkinen kansanedustajana teki aiemmin tuloverolakiin esityksen, että energiaremonteissa voitaisiin käyttää nimenomaan kotitalousvähennyksiä, koska taloyhtiön piikkiin tehdään monesti ne isommat, ja siellä ei silloin yksittäisen ihmisen asuminen siihen kotitalousvähennykseen yllä eikä se ole mahdollista.

Sitten on tämä yksi ryhmä eli asuntosijoittajat, jotka voivat tietyin edellytyksin vähentää veronalaisesta sijoitustulostaan rahoitusvastikkeen ja niin edelleen.

Täällä selonteossa on hyvä tavoite, että lainsäädäntö olisi tehtynä jo vuoden 22 aikana, niin että ilmeisesti tähän on nyt jotakin sitten jo täytynyt tehdä, ja se valmistelu varmasti on tarvinnut tehdä valtiovarainministeriön kanssa yhdessä, koska siihen liittyy nimenomaan korkokäytäntöjä ja lyhennysmahdollisuuksien rajaamista.

Vielä koetin tuossa nopeasti selata, mitä tuolla positiivisessa luottorekisterissä olikaan, ja nyt olisi syytä varmistaa, että taloyhtiöiden lainat myös tulisivat huomioiduksi, kun sitten tätä asiaa viedään eteenpäin.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Kivisaari.

15.55 Pasi Kivisaari kesk: Arvoisa puhemies! Valtaosa suomalaisten varallisuudesta on sidottu asuntoihin. Koronan aikana ihmiset ovat viettäneet poikkeuksellisen paljon aikaa kotonaan ja koteihin on kiinnitetty aivan erityistä huomiota. Perheissä koti on myös paikoin muuttunut työpaikaksi ja harrastustilaksi. Se, miten ja missä asutaan, on tärkeä osa hyvää elämää. Asuminen on tavoitteiden, unelmien ja ehkä joskus kateudenkin kohde.

Omistusasunnon pitää olla jokaisen ihmisen saavutettavissa kaikkialla Suomessa. Tämä ei kuitenkaan tarkoita sitä, että voimme lyödä palatsimme mihin tahansa, mutta lähtökohdan kuuluu olla se, että kaupungeista löytyy kohtuuhintaisia asuntoja ja harvaan asutuilta seuduilta löytyvät hyvän asumisen edellytykset.

Ihmisillä on hyvin erilaisia toiveita asumisen suhteen, eivätkä toisten toiveet ole parempia kuin toisten. Vaikka toivekoti taitaa usein olla omakotitalo järven rannalla keskellä kaupunkia, ovat ihmiset kuitenkin hyvin tietoisia eri asumismuotojen hyödyistä ja haitoista. Olemme valmiit hyväksymään pidemmän matkan palveluiden ääreen, kun tavoitellaan

Punkt i protokollet PR 18/2022 rd

omaa rauhaa ja väljempää asumista. Yhtä lailla pienemmät neliöt on helppo hyväksyä, kun halutaan aivan palveluiden viereen.

Arvoisa puhemies! Suomen maakunnat ja kunnat ja taajamat ovat kaikki erilaisia varustettuina omilla vahvuuksillaan ja haasteillaan. Suomalaisessa yhteiskunnassakin arkikielessä on tunnistettavissa puheita paremmista ja huonommista alueista. Näillä sanoilla viitataan usein taloudellisiin, sosiaalisiin, väestörakenteellisiin tai maahanmuuttokysymyksiin. Onneksi olemme vielä kaukana muurien takana sijaitsevista eliittialueista ja slumeista. Asuntopolitiikkaa ei saa tehdä huomioimatta pyrkimystä alueiden ja ihmisten tasa-arvoon. On kestävämpiä kasauttaa ihmisiä niin, että lajittelemme ihmiset esimerkiksi pankkitilien saldojen, kulttuuritautien tai koulutuksen mukaan. Toki on selvää, että elämässä on myös asuntorealismia. Totta kai varallisuus mahdollistaa kiiltävämmän elämän. Yhteiskunnan tehtävä on kuitenkin tasapainottaa sitä, että asunto, siis koti, on jokaisen ihmisen elämän keskipiste, jonka kautta voi toteuttaa elämää ja elämän merkityksellisyyttä.

Puhemies! Asuntopoliittinen kehittämisohjelma vuosiksi 21–28 vaikuttaa osaltaan merkittävästi siihen, mitä ja minne rakennetaan, sekä siihen, miten asuntojen arvot muuttuvat tulevina vuosina. Vakaus ja ennustettavuus ovat tässäkin keskeisessä roolissa.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Kiitoksia. — Edustaja Elomaa.

15.59 Ritva Elomaa ps: Arvoisa puhemies! Asuntopolitiikka on todella tärkeä aihe, koska jokainen meistä tarvitsee katon pään päälle. Asumisessa kyse on aivan keskeisestä perustarpeesta.

Suomessa asuntomarkkinat ovat jakautuneet alueellisesti voittajiin ja häviäjiin. Kasvukeskukset ja etenkin pääkaupunkiseutu vetävät puoleensa väkeä magneetin lailla, kun taas monet maaseutupaikat tyhjenevät hälyttävää vauhtia. Pahimmillaan syrjäseuduilla jää hyviä asuntoja tyhjilleen ja samanaikaisesti isoissa kaupungeissa asuntojen hinnat kohoavat pilviin. Asuntojen hinnat ovat jo paikoin karanneet tavallisen palkansaajan ulottumattomiin. Myös vuokramarkkinat myötäilevät asuntojen hintakehitystä, ja pääkaupunkiseudulla pienestäkin asunnosta saa maksaa itsensä kipeäksi.

Asuminen nielee leijonanosan suomalaisten tuloista ja aiheuttaa monille taloudellisia haasteita ja stressiä. Asuntopolitiikassa pitäisikin entistä enemmän panostaa asumisen hinnan laskemiseen. On myös muistettava, että tavalliselle palkansaajalle asumisen hinta määräytyy markkinoilla kysynnän ja tarjonnan kautta. Ongelmallista Suomen nykytilassa on se, että asumistuet vaikuttavat tuntuvasti asumisen hintakehitykseen. Tämä nostaa suoraan vuokra-asuntojen hintoja ja lisää myös asuntosijoittamisen kannattavuutta.

Asumistukijärjestelmä kaipaa kipeästi remonttia. Asumistuen tulevaisuutta tulisi miettiä sosiaaliturvan kehittämisen yhteydessä. Nykymeno, jossa valtio maksaa ja äveriäät asuntosijoittajat keräävät hillot, ei ole kestävä. On aivan hullua, että valtio käytännössä lihoittaa mutkan kautta kiinteistösijoittajien säästöpossuja ja samalla nostaa asumisen hinnan tappiin. Asunnot ovat ay-liikkeen rahasampo. Onko tämä poliittinen punakytkös syytä sille, miksei muutosta ole saatu aikaan?

On väärin, että tavalliset suomalaiset kärsivät tulotasoon nähden kohtuuttomiksi paisuneista asumismenoista. Eikä tässä vielä kaikki. Nyt energian ja sähkön hinta hipoo pilviä ja lisää asumismenoja entisestään. Turvetuotantokin on hallituksen toimesta ajettu maanrakoon. Energiakriisi on ovella. Ja turpeen alasajo, se pitäisi nyt pysäyttää, aivan kuten edustaja Kankaanniemi perussuomalaisten ryhmäpuheessa totesi. Tämä tilanne on kestävämpiä.

Punkt i protokollet PR 18/2022 rd

Asuntojen hintakehityksen lisäksi on äärimmäisen tärkeää panostaa asumiseen liittyvien menojen hillitsemiseen poliittisin keinoin. Hallituksen ympäristötoimet valitettavasti luovat asumismenoihin entistä enemmän kasvupainetta muun muassa lämmityksen kautta. Nämä esille nostamani ongelmakohdat ovat olleet tiedossa jo pitkään. Nyt tarvittaisiin ai-toa yhteistä tahtoa muuttaa asioita parempaan suuntaan.

Ministeri Kari, totean lopuksi, että huolta tulevaisuudesta asuntopolitiikan suhteen nos-taa se, että suuriin kaupunkeihin ja kasvukeskuksiin yhä useampi suuntaa asumaan ja maa-seutu tyhjenee palvelujen vähetessä. Tämä kehityssuunta pitää saada kääntymään, koska kotiseuduille asumaan jäämisen pitää olla mahdollista täällä meidän Suomenmaassa. Se mahdollisuus vaatii suuren, monipuolisen suunnitelman, ja toivon, että se myös sitten teh-dään. — Kiitoksia.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Taimela, olkaa hyvä.

16.03 Katja Taimela sd: Arvoisa herra puhemies! Tänään meillä on ilo käsitellä asunto-politiikan kehittämisohjelmaa vuosille 2021—2028. Sosiaalidemokraatit ovat erittäin tyy-tyväisiä, että vihdoinkin tämä tärkeä, pitkällä aikavälillä asuntopolitiikkaa suuntaava asiakirja on eduskunnassa ja erityisesti meillä ympäristövaliokunnassa käsittelyssä. Olisimme jopa toivoneet sitä jo alkukaudesta eduskuntaan.

Asuntopolitiikkaan tarvitaan kaikkein eniten pitkäjänteisyyttä. Se tuo ennakoitavuutta maankäyttöön ja rakentamiseen ja antaa varmuuden myös toimijoille — niin rakentajille, kuntapäätäjille kuin kansalaisille — siitä, miten alueita kehitetään, mitä rakennetaan ja mihin. Tulevaisuudessa tarvitsemme yhä kipeämmin energiatehokkaita ja ilmastoviisaita asuntoja ja asuinalueita, joissa työssä ja koulussa käynti, arjen liikkuminen ja harrastami-nen ovat sujuvia ja esteettömiä.

Haluan korostaa myös asuntojen ja asuinalueiden viihtyisyyden ja laadun merkitystä. Koronapandemia on edelleen alleviivannut sitä, miten tärkeää on, että koti on toimiva, viihtyisä ja turvallinen ja — mikä tärkeintä — antaa eväät hyvään arkeen.

Arvoisa puhemies! Selonteko tunnistaa asumisen ja asuntomarkkinoiden maailmanlaa-juiset trendit: kaupungistumisen, väestön ikääntymisen, ilmastonmuutoksen ja digitalisaa-tion. Emme vielä tiedä, millaisia pysyviä muutoksia koronapandemia tuo ihmisten työssä-käyntiin ja asumiseen. Etätyö tulee lisääntymään, mikä vahvistaa mahdollisuuksia asua kauempana työpaikoista, ehkä maaseudulla ja pienemmissä taajamissa. Tämä luo mahdol-lisuuksia alueille ja lievittää asumisen paineita keskuksissa.

Moni ihminen tavoittelee muutolla parempaa elämänlaatua. Vapaa-ajanasuntoja käyte-tään ehkä yhä enemmän ympärivuotisesti. Mökkikunnat hyötyvät, ja toimeliaisuus alueilla lisääntyy — mikäs sen parempi?

Olen erityisen iloinen siitä, että selonteko tunnustaa muutaman sosiaalidemokraateille tärkeän kulmakiven asuntopolitiikassa. Niitä ovat valtion tukeman asuntotuotannon tärkeä rooli, Valtion asuntorahaston itsenäinen asema sekä monimuotoisen asuntorakentamisen ja sosiaalisesti monipuolisen yhdyskuntarakenteen merkitys.

Moni tärkeä asia selonteossa jää kuitenkin selvitysten varaan. Toivon, että selvityksistä päädytään ripeästi johtopäätöksiin ja tarvittaviin lainsäädännöllisiin muutoksiin. Tärkeitä teemoja, joista selonteossa luvataan selvitys, ovat sosiaalidemokraateille kotitalousvähen-nyksen ulottaminen taloyhtiön teettämiin remontteihin, haja-asutusalueiden laskeviin

Punkt i protokollet PR 18/2022 rd

asuntohintoihin puuttuminen sekä valtion tukeman kohtuuhintaisen omistusasumisen mallin tarve ja tarkoituksenmukainen toteuttamistapa.

Arvoisa puhemies! 17.10. on meille monelle tuttu päivä. Silloin vietetään asunnottomien yötilaisuuksia ja tapahtumia. Yksikin asunnoton ihminen on liikaa. Oma koti on jokaisen perusoikeus, minkä moni edustajakollega on täällä salissa tänään todennut. Hallitusohjelman ja selonteon tavoite poistaa asunnottomuus vuoteen 2027 mennessä on arvokas ja mahdollinen. Asunnottomuuden vastainen työ on ollut Suomessa onnistunutta, ja sitä pitää hyvin määrätietoisesti jatkaa. Sosiaalidemokraatit antavat tälle työlle täyden tukensa.

Arvoisa puhemies! Ympäristövaliokunta on jo aloittanut joulukuussa eduskunnalle annetun selonteon ennakkokäsittelyn hyvässä hengessä. Toivon, että valiokunnassa päädymme yksimielisiin linjauksiin siitä, mihin suuntaan asuntopoliittikkaa on Suomessa tulevaisuudessa vietävä.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Ledamot Kvarnström, var vänlig.

16.07 Johan Kvarnström sd: Ärade talman, arvoisa puhemies! I redogörelsen om utvecklande av bostadspolitiken sammanställs principer, mål och lösningar. Här finns den viktiga långsiktigheten och rätta värderingar. Det finns främst gott att säga om allt som ingår i redogörelsen. Ett fenomen som det slog mig att saknas och som jag tog upp i snabbdebatten är frågan om ensamhet och hur bostadspolitiken kunde bidra till att motverka den. Ensamhet påverkar hälsan på grundläggande sätt och har med rätta kallats vår nya folksjukdom. Dessutom har den ökat markant över tid, inte minst på grund av pandemin. Att bo själv behöver absolut inte betyda att vara ensam eller lida av ensamhet, men vi behöver se med vilka medel vi kan skapa gemenskaper kring boende och ha stödsystem som i varje fall inte främjar ensamboende på bekostnad av att bo tillsammans med andra om den viljan finns.

Arvoisa puhemies! Asuntopoliittinen kehittämisohjelma tuo pitkäjänteisyyttä ja päättäväisyyttä asuntopoliittikkaan. Käsitlemme ohjelmaa, joka asettaa asuntopoliitiikan tavoitteet ja periaatteet toimenpiteineen seuraavan kahdeksan vuoden ajaksi. Asuntopoliitiikan yksi tärkeimpiä periaatteita on pitkän aikavälin suunnittelu ja asuntopoliitiikan ennakoitavuus, ja siksi tämä ohjelma on valtavan tärkeä.

Asumisen kustannukset Suomessa ovat kasvaneet viimeisten vuosien aikana, ja kohtaamme Suomessa ongelmia, kuten kotitalouksien velkaantuminen, nuorten heikentynyt asema asuntomarkkinoilla ja asumisen kalleus etenkin pääkaupunkiseudulla. Jokaisella meistä on oikeus asunnon lisäksi pysyvään kotiin, jossa asuminen ei vaaranna henkilökoh-taista talouttamme.

Kannan valtavasti huolta siitä, kuinka saamme turvattua kohtuuhintaisen asumisen tulevaisuudessa. Pääkaupunkiseudun ja suurien kaupunkien vuokrat ovat nousseet vuosikausien ajan, omistusasuminen keskittyy varakkaalle väestölle, ihmisten muuttaminen työn perässä hankaloituu kasvukeskusten vuokrien kasvaessa, ja alueellinen eriarvoisuus suurien kaupunkien sisällä kasvaa. Kaupunkien keskustat ja suuret kaupungit kokonaisuudessaan eivät voi rajautua vain hyvätuloisten naapurustoiksi. Mikäli asumisen hinnat kasva-

Punkt i protokollet PR 18/2022 rd

vat vielä nykyisestä, me emme voi enää sanoa, että Suomi on kohtuuhintaisen asumisen maa.

Mielestäni kehittämisohjelmassa esitetyt linjaukset asuntopolitiikan tulevista suuntaviivoista ovat kiitettäviä. Selvitämme korjausrakentamisen rahoitukseen liittyviä ongelmia, kehitämme asunto-osakeyhtiöiden peruskorjausten valtiontakausmallin ehtoja ja selvitämme, miten väestöltään vähenevien alueiden ongelmiin voidaan vastata. Tavoitteiden periaatteellinen linja on ratkaisukeskeinen, tukee ennakoitavuutta ja vastaa juuri niihin ongelmiin, jotka ovat asuntopolitiikan ytimessä.

Asuntopolitiikan keskiössä on ihminen ja jokaisen oikeus kotiin. Meidän tehtävämme päättäjinä on varmistaa, että asuntopolitiikkaa kehitetään juuri tästä näkökulmasta, ja tämän periaatteen mukaan asuntopoliittinen kehittämisohjelma on laadittu. Uudistamme asuntopolitiikkaa sosiaalisesti, ekologisesti ja taloudellisesti kestäväällä tavalla.

Ärade talman! Boendekostnaderna i Finland har ökat under de senaste åren. Vi stöter på problem som hushållens skuldsättning, de ungas försvagade ställning på bostadsmarknaden och det dyra boendet i synnerhet i huvudstadsregionen. Var och en har inte bara rätt till bostad utan också till ett permanent hem där boendet inte äventyrar vår personliga ekonomi.

Jag är mycket oroad över hur vi ska kunna trygga boende till rimligt pris i framtiden. Hyrorna i huvudstadsregionen och i de stora städerna har stigit i flera årtionden. Ägarboendet koncentreras till en förmögen befolkning. Det blir svårare för folk att flytta efter arbete då hyrorna i tillväxtcentrumen stiger och den regionala ojämlikheten inom de stora städerna ökar. Stadscentra och stora städer som helhet kan inte avgränsas till att enbart bestå av personer med goda inkomster. Om boendepriiserna fortsätter att stiga kan vi inte längre säga att Finland är ett land med boende till rimliga priser.

Dessutom måste vi ständigt motarbeta och förebygga segregation, för segregation har allvarliga konsekvenser för hela samhället. Det är ett fenomen som påverkar allmäntryggheten negativt, och det är viktigt att redogörelsen tar fasta på detta. De riktlinjer för den framtida bostadspolitiken som presenteras i det bostadspolitiska utvecklingsprogrammet är värda beröm, och det är viktigt att förslagen verkställs och att vi håller den ambitiösa linjen i bostadspolitiken och förverkligar den. — Kiitos, tack.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Mäenpää poissa. — Edustaja Kiljunen, Anneli, olkaa hyvä.

16.12 Anneli Kiljunen sd: Arvoisa herra puhemies! Ensinnäkin ministerille kiitos asuntopoliittisesta kehittämisohjelmasta. Nyt on asetettu hyvät tavoitteet, mutta me tarvitsemme eduskuntaan konkreettisia esityksiä, joita nyt jäämme odottamaan. Kiitoksia tästä.

Arvoisa puhemies! Laadukas ja turvallinen asuminen tulee turvata kaikissa elämäntilanteissa. Suomen väestö ikääntyy vauhdilla. Ennusteiden mukaan kymmenen vuoden päästä yli neljäsosa suomalaisista on yli 65-vuotiaita. Erityisesti kaikkein vanhimpien kansalaisten osuus kasvaa nopeasti: yli 85-vuotiaiden määrä tulee kaksinkertaistumaan seuraavien 20 vuoden aikana. Ikääntyneille sopivia asuntoja ja asuinympäristöjä tarvitaan jatkossa yhä enemmän, sillä kansallinen tavoite on, että iäkkäät ihmiset voivat asua kotona ja saada sinne tarvitsemansa palvelut. Kotona asumisen tukeminen on tärkeää sekä ikääntyvän väes-

Punkt i protokollet PR 18/2022 rd

tön että yhteiskunnan kannalta, sillä se liittyy sekä asukkaiden toiveisiin ja itsemääräämisoikeuteen että tarkoituksenmukaiseen vanhuspalveluiden rakentamiseen.

Tällä hetkellä maamme asunnoista esteettömiä on vain 15 prosenttia. Asuntokanta muuttuu hitaasti, ja siksi ennakoiwiin toimiin on ryhdyttävä hyvissä ajoin. Ikääntyneiden yksilölliset tarpeet tulee huomioida sekä nykyisiä asuntoja ja asuinalueita korjattaessa että uusia rakennettaessa. Tavoitteena onkin, että saamme noin miljoona esteetöntä asuntoa vuoteen 2030 mennessä, mikä on erittäin hyvä tavoite. Nyt tarvitsemme toimenpiteitä.

Osana hallituksen uutta ikäohjelmaa toteutetaan erillinen ikääntyneiden asumisen toimenpideohjelma. Ohjelman tavoitteena on parantaa ja kehittää ikääntyneiden asuinoloja ja edistää erilaisia asumisvaihtoehtoja, kuten yhteisökoteja ja joustavasti muunneltavia palvelutaloja, sekä lisätä kuntien ennakointia ja varautumista erilaisiin asumisvaihtoehtoihin, joista on tällä hetkellä suuri pula. Ohjelman avulla edistetään myös esteettömyyttä muun muassa hissi- ja esteettömyysavustuksilla, mikä hyödyttää ikääntyneiden lisäksi monia muita väestöryhmiä. Myös muistisairaiden erityistarpeet ja ikääntyvän väestön asumisen turvallisuus otetaan huomioon tässä ikääntyneiden asumisen toimenpideohjelmassa.

Meidän tulee rakentaa entistä enemmän laadukkaita ja muuntojoustavia asumismuotoja, kuten palvelutaloja, jotka turvaavat ikäihmisten turvallisen asumisen samassa paikassa elämän loppuun asti. Kodin tulisi olla aina muunneltavissa elämän muuttuvien tarpeiden mukaan. On inhimillistä ja luo turvallisuutta, kun koti ja ympäristö on tuttu ja turvallinen.

Arvoisa puhemies! Otan esille myös yksin asuvien elämäntilanteen. Yksin asuvia on Suomessa 1,25 miljoonaa, ja heidän määränsä tulee myös kasvamaan, kuten äsken edellisessä puheenvuorossani totesin. Yksin asuva tarkoittaa, että asuu yhden hengen kotitaloudessa. Yksin asuvia yhdistävät korkeat asumiskulut ja sosiaaliturvan riittämättömyys. Verotuksemme suosii omistusasumista, vaikkakin valtaosa yksin asuvista asuu vuokralla.

Lisäksi kotitalousvähennyksen ehdot ovat yksin asuville vähemmän suotuisat. Esimerkiksi kotitalousvähennyksen osalta yhdessä asuvan pariskunnan on mahdollista vähentää kotitaloustyötä verotuksessa kotitalousvähennyksen enimmäismäärään saakka. Kun vuonna 2021 enimmäismäärä oli 2 250 euroa, yhdessä pariskunta saattoi vähentää yhteensä 4 500 euroa yhden vuoden aikana. Sen sijaan yksin asuvien vähennys oli maksimissaan 2 250 euroa eli puolet pariskunnan vähennyksestä. Kuten äsken jo totesin, 10 000 euron asuntoremontista pariskunta saa vähennettyä vuodessa lähes puolet, yksin asuva noin neljäsosan. En halua asettaa heitä eriarvoiseen asemaan tai vastakkain, sanoisiko näin, mutta haluan, että yksin asuvien erityistilanne huomioidaan myös asumisen peruskorjauksissa. Tästä syystä yksin asuvien erityiskysymykset tulee huomioida asunto- ja veropolitiikassa nykyistä paremmin. — Kiitoksia.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Ja edustaja Kivelä, olkaa hyvä.

16.18 Mai Kivelä vas: Arvoisa puhemies! Asuntopolitiikassa on kyse ennen kaikkea keskeisen perusoikeuden toteutumisesta: jokainen tarvitsee kodin. Tällä hetkellä tämä perusoikeus ei kuitenkaan toteudu, sillä se toteutuu eriarvoisesti Suomessa. Ihmisten taloustilanne määrittelee liikaa sitä, missä ja miten kukin meistä voi asua. Minusta ei ole oikein, että asuminen tärkeänä perusoikeutena jää voitonteon jalkoihin. Asuntopolitiikkaa tehdään liikaa markkinatalouden määrittelemillä reunaehdoilla, ja ajattelen, että julkisen vallan tehtävä on nimenomaan tehdä aktiivista asuntopolitiikkaa tätä vastaan eikä vain jäädä markkinoiden armoille.

Punkt i protokollet PR 18/2022 rd

Me haluamme, että asuntopolitiikkaa tehdään kirkkaasti siitä tavoitteesta lähtien, että eriarvoisuutta pystytään vähentämään. Erityisen tärkeää tässä on tietenkin valtion tukema kohtuuhintainen asuntotuotanto, jota tulee tehdä monipuolisesti, mitä täällä on hyvin nostettu esille. Meillä Helsingissäkin on ihan selvää, että asumisen kallis hinta on yksi pahimpia ongelmia. Tällä hetkellä esimerkiksi vuokrien sääntelyä on erittäin vaikea saada edes asuntopoliittiseen keskusteluun mukaan.

Ajattelen, että meidän pitäisi kuitenkin vähintään edes selvittää niitä mahdollisuuksia, miten me voitaisiin harjoittaa jonkin muotoista liian korkeiden vuokrien sääntelyä, oli se sitten edes jollain tavalla kohdistettua tai pehmeää muotoa sääntelystä. Tällä hetkellä on selvää, että on osoittautunut myös todeksi se, että nämä muut keinot ovat riittämättömiä. Lisäksi tässä ohjelmassakin sanotaan, että ”olemassa olevia keinoja puuttua ylisuuriin vuokrankorotuksiin on vahvistettava”. Tämä on hyvä kirjaus, ja ajattelen, että tämän nyt vähintään pitäisi toteutua, koska loppupeleissä kyse on siitä, että asumisen hintaa kyllä voidaan hillitä politiikalla, jos siihen vain on tarpeeksi tahtoa — ja meillä ainakin olisi siihen tahtoa.

Arvoisa puhemies! Tämän lisäksi asumista on ryhdyttävä katsomaan hyvin voimakkaasti ympäristökriisin näkökulmasta. Tästä asian kiireellisyydestä ja vakavuudesta meitä on jälleen tällä viikolla muistuttanut kansainvälinen ilmastopaneeli, ja jos me halutaan päästä meidän omiin ilmastotavoitteisiin, niin silloin myös asumisen päästöt täytyy saada alas. [Tuomas Kettunen: Lisää puurakentamista!] — No sitäkin tarvitaan kyllä ja juuri esimerkiksi näitä energiatehokkuusratkaisuja, joista ministerikin puhui. Kaikessa rakentamisessa, esimerkiksi ARA-asuntokannassa, pitäisi viedä näitä ilmastotavoitteita tavoitteellisemmin eteenpäin.

Tässä ohjelmassa on paljon hyvää, mutta kyllä paljon enemmän kunnianhimoakin voisi olla. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Hänninen, olkaa hyvä.

16.21 Katja Hänninen vas: Arvoisa puhemies! Hallituksen asuntopoliittisessa kehittämisohjelmassa tuodaan esille keskeisenä periaatteena jokaisen oikeus asuntoon — omaan turvalliseen ja terveelliseen kotiin. Valitettavasti asuminen meillä Suomessa on todella kallista tänä päivänä ja monella menee tulosta reilusti yli puolet pelkkiin asumiskuluihin. Toisaalta asumiseen liittyvät tuet ovat jo pitkään laahanneet jäljessä todellisista asumismenoista, jotka ovat nousseet erityisesti suurissa kaupungeissa, mutta myös maaseudulla ja haja-asutusalueilla kustannukset ovat kasvaneet lämmityskulujen ja sähkön hinnan noustessa. Myös vesimaksut, kiinteistöverot, kotivakuutusmaksut ja jätemaksut ovat osa jatkuvasti kohonneita asumisen pakollisia menoja. Onkin pakko kysyä, onko oma koti meille jo liian kallis.

Yhtenä lääkkeenä asumisen kalleuteen on riittävä ja oikein sijoittunut kohtuuhintaisten asuntojen rakentaminen. Tässä kunnilla on keskeinen rooli kaavoituksen kautta. Liian usein arvokasta tonttimaata luovutetaan suoraan voittoa tahkoaville gryndereille samaan aikaan, kun kuntien oma asuntorakentaminen vähenee ja asuntokanta myös rapistuu. Onkin tärkeää tunnistaa valtion tukeman kohtuuhintaisen asuntotuotannon merkitys kestävässä ja pitkäjänteisessä asuntopolitiikassa. Valtio ei siis ole vain markkinoiden lieveilmiöiden paikkaaja vaan aktiivinen toimija terveellisen ja turvallisen sekä oikeudenmukaisen ja sosiaalisesti kestävästä asumisen luomisessa.

Punkt i protokollet PR 18/2022 rd

Arvoisa puhemies! Olen toiveikas, kun ohjelmassa toistetaan hallitusohjelman tavoite poistaa asunnottomuus vuoteen 2025 mennessä. Vaikka asunnottomuus on Suomessa eurooppalaisessa vertailussa vähäistä, se ei vähennä ongelman merkittävyyttä — päinvastoin. Kyseessä on perusoikeusongelma, joka voidaan ratkaista aktiivisella politiikalla. ”Jokaiselle oma koti” on vasemmiston keskeinen asuntopoliittinen periaate, ja vaikka asunnottomuus on vähentynyt, nuorten suhteellinen osuus siitä kasvaa huolestuttavasti. Tällä hetkellä jopa viidennes asunnottomista on alle 25-vuotiaita.

Asunnottomuus ei ole vain kodittomuutta vaan monien yhteen kietoutuneiden ongelmien vyyhti. Miten ihminen voi tai edes jaksaa hakea ratkaisuja ongelmiin ja saada elämästä kiinni, jos ei ole edes sitä omaa kattoa pään päällä? Siksi haluan korostaa asunto-ensin-periaatteen tärkeyttä syrjäytymisen ehkäisyssä ja hoidossa. Tässä julkisten vuokrayhtiöiden tärkeys on korostunut, sillä monen on vaikea saada asunto esimerkiksi vähemmistöön kuulumisen, päihdeongelman tai luottotiedottomuuden vuoksi. Samaan aikaan Suomessa joka kymmenes asunto on silti vailla vakituista asukasta, eli puhutaan jopa sadoistatuhansista tyhjästä asunnoista, vaikka asunnottomien määrä kuitenkin mitataan tuhansissa. Syyt tähän ovat tietenkin moninaisia, mutta ristiriita on silti oikeustajua puhutteleva. Kuitenkin tämä on ratkaistavissa oleva yhteiskunnallinen ongelma, jonka hoitamalla voimme helpottaa myös monia muita haasteita.

Arvoisa puhemies! Ohjelmassa tuodaan esille kestävyiden ja ekologisuuden tärkeys uudisrakentamisessa. Suomessa on pitkät ja hienot puurakentamisen perinteet, ja kuten tiedämme, laadukkaasti tehtyjen puisten rakennusten elinkaari on pitkä ja niiden rakentamisen hiilijalanjälki on suotuisa. Puu on myös ainoa teollisesti merkittävä uusiutuva luonnonvara, ja se soveltuu materiaalina niin käsinveistettyjen hirsitalojen rakentamiseen kuin esimerkiksi suuren mittakaavan julkisten rakennushankkeiden toteuttamiseen. [Tuomas Ketunen: Kyllä!]

Kestävyttä edistetään paitsi rakennusmateriaaleilla myös kiertotalouden periaatteiden vahvistamisella. Elinkaarensa päässä olevaa rakennusta ei välttämättä tarvitse purkaa. Muunneltavuus ja korjattavuus ovat tässä keskeisiä asioita. Kotitalouksia voidaan tukea näiden tavoitteiden toteuttamisessa keinoilla, joita ohjelmassa tuodaan hienosti esille. Toki on niinkin, että kaikkea ei kannata korjata. Tällöin kierrättämisen tukeminen on keskeistä. Mikäli tontilla on esimerkiksi tarpeettomaksi jäänyt rungoltaan terve hirsitalo, sille voidaan antaa uusi elämä purkamalla, siirtämällä ja uudelleen pystyttämällä. Tänään kuulimme myös Eduskunnan kylätoimintaverkoston kokouksessa, että MTK:lla on kehitteillä autiotalorekisteri, joka varmasti auttaisi löytämään tyhjille kiinteistöille sekä uudet omistajat että uuden elämän.

Arvoisa puhemies! Haluan vielä lopuksi kiittää hallitusta sekä työryhmää ohjelman erinomaisesta valmistelutyöstä. Se sisältää monia erittäin hyviä ja kannatettavia periaatteita sekä konkreettisia ehdotuksia asumisen laadun kehittämiseksi.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Guzenina, olkaa hyvä.

16.26 Maria Guzenina sd: Arvoisa puhemies! Hyvinvointi koostuu monen yhteistekijän summasta, ja asuin ympäristön vaikutus hyvinvointiin on hyvin merkittävä useiden tutkimustenkin valossa. Kun me ajattelemme sanaa ”koti”, se omaa itsessään tietyn arvolutauksen. Hyvällä kodilla on hyvinvointia lisäävä vaikutus, ja kodin ympäristö kuuluu olennaisena osana siihen, miten ihminen kodin myöskin mieltää. Hyvä koti ei ole sellainen, josta

Punkt i protokollet PR 18/2022 rd

ihminen pelkää poistua — hyvä koti on sellainen, johon ihminen haluaa kutsua siitä lähipihalta vieraita jopa kylään. Siksi on hyvä, että tässä asuntopoliittisessa kehittämissohjelmassa kiinnitetään huomiota lähiöiden eriytymisen torjuntaan.

Kaavoitus on yksi kaupunkien tärkeitä tehtäviä: mihin rakennetaan, millaista rakennetaan. MAL-sopimukset ovat ohjanneet suurissa kaupungeissa tehtävää työtä. Esimerkiksi oma kotikaupunkini Espoo on pysynyt hyvin MAL-tavoitteissa, ja asuntoja nousee jopa tavoitteita enemmän.

Arvoisa puhemies! Miten saataisiin määriteltyä hyvän asumisen standardit, niin että grynderit eivät rakentaessaan hakisi voittoja asumisviihtyvyyden kustannuksella — pieniä yksioita, ahtaita kaksioita, kaikki samalla muotilla? Kun puhutaan asumisen monimuotoisuudesta, pitäisi puhua myös asuntojen viihtyvyydestä. Ihmiset ansaitsevat viihtyisiä ja valoisia koteja. Me tarvitsemme enemmän viherparvekkeita, turvallisia kotipihoja, yhteisöllisiä ja turvallisia asuinympäristöjä. Kun puhutaan asuinalueiden eriytymisen estämisestä, sillä on merkitystä, onko isossa kerrostalossa lähinnä vuokrattavia alle 30 neliön yksioita vai erilaisia huoneistoja, joissa osassa asuu vuokralla ihmisiä, osassa asuntonsa omistavia. Sanotaan, että markkinat kyllä hoitavat, mutta asuntorakentamisessa markkinat ovat liian usein rakentaneet mahdollisimman edullista kiinteistösijoittajien tarpeisiin, ja nyt tämä kehitys pitäisi saada pysäytettyä. Tässä meillä on myöskin täällä eduskunnassa valtava vastuu, mutta ennen kaikkea siellä kunnissa: millä tavalla kaavoitamme, minkälaisia määreitä annamme rakentajille siitä, millä tavalla täytyy rakentaa ja tehdä sitä viihtyisää ympäristöä. — Kiitos, puheenjohtaja.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Vielä ehdimme yhden puheenvuoron tässä vaiheessa. — Edustaja Kinnunen poissa. — Edustaja Kettunen, olkaa hyvä.

16.29 Tuomas Kettunen kesk: Kunnioitettu herra puhemies! Haluan kyllä kiittää hallitusta ja ministeriä siitä, että nyt on asetettu valtiolle asuntopoliittikan tavoitteet ja niiden toteuttamisessa noudatettavat periaatteet aina vuoteen 2028 asti tämän asuntopoliittisen kehittämissohjelman toimesta. Olen kyllä hyvin tyytyväinen; tämä on hyvä paperi ja ohjelma. Täällä on kyllä, totta kai, puheenvuoroissa tuotu esille sitä, miten sitten konkreettisia toimenpiteitä näitten edistämiseen tulee, mutta varmasti niitten aika sitten tämän ohjelmaperin myötä syntyy.

Edullisempia koteja koko Suomeen — täällä on pidetty puheenvuoroja siitä, että koko Suomen asuttuna pitäminen on turvallisuuspolitiikkaa, mutta se on myös huoltovarmuuden näkökulmasta tärkeää.

Käytin, arvoisa puhemies, tuossa aikaisemmin puheenvuoron ja toin siinä esille ekologisuuden sen suhteen, että nyt puurakentamista pitäisi tässä meidän valtiossa kehittää entisestään. Totta kai vuodesta 1994 asti jokainen hallitus on asettanut tavoitteita, esimerkiksi puukerrostalorakentamisen myötä, ja paljon hyvääkin on saatu aikaan, mutta nyt tarvittaisiin vielä semmoinen lopullinen buusti tähän, että puurakentaminen löisi läpi. Nimittäin totta kai ekologisuuden näkökulmasta, mutta sitten myös kun meillä on syntynyt tähän maahan paljon puurakentamiseen liittyviä yrityksiä, niin jotenkin pitäisi saada vielä valtion suunnalta tähän apuja, niin että tämä teollisuus lähtisi vieläkin laajemmin liikenteeseen ja että ei kävisi niin, että muualta tuodaan esimerkiksi vaikka puukerrostaloja Suomeen, vaan meidän pitää kehittää täällä omassa maassa teollisuutta.

Punkt i protokollet PR 18/2022 rd

Totta kai, arvoisa puhemies, tässäkin kehittämisohjelmassa on nostettu hyviä toimenpiteitä, mitkä edesauttavat tätä, esimerkiksi just nämä MAL-sopimukset ja ARA-rahoitteisuus, mutta toivoisin tähän vaikka jonkinlaisia tariffijärjestelmää, niin että puurakentaminen ja se teollisuus, joka puurakentamista edistää, saisivat tosiaan vielä lisäbuustia.

Kunnioitettu puhemies! Tämä on oikein hyvä kehittämisohjelma, ja näillä nuoteilla on hyvä viedä sitten asuntopoliittista toimintaa tässä maassa eteenpäin.

Förste vice talman Antti Rinne: Tack. — Debatten och behandlingen av ärendet avbryts. Behandlingen av ärendet fortsätter under detta plenum efter att de övriga ärendena på dagordningen blivit behandlade.

Riksdagen avbröt behandlingen av ärendet klockan 16.32.

Riksdagen fortsatte behandlingen av ärendet klockan 17.37.

Förste vice talman Antti Rinne: Nu fortsätter behandlingen av ärende 3 på dagordningen som avbröts tidigare under detta plenum. — Ledamot Pitko borta. — Ledamot Kiljunen, Kimmo, varsågod.

17.37 Kimmo Kiljunen sd: Arvoisa puhemies! Tämä tulee sikäli pystymetsästä, että tämä asuntopoliittinen ohjelma on vanha aihe, joka olisi pitänyt päättää jo silloin aikaisemmin. Sanon ainoastaan tämän asian: Kansanedustaja Anneli Kiljunen käytti poikkeuksellisen hyvän puheenvuoron siitä, kuinka ikäihmisten asunto-oloja täytyy myöskin tässä asuntopoliittisessa ohjelmassa selkeästi tukea ja tunnustaa. Kaksi asiaa:

Yksin asuminen, joka on iso ongelma: Meillä Suomessa suurin sinkkuryhmä on yli 65-vuotiaat naiset, yli 26 prosenttia sinkuista. Se on se suurin sinkkuryhmä Suomessa. Meidän on aidosti tuettava tätä.

Ja toiseksi: Erityyppinen esteettömyys, monipuolinen palveluasuminen, ikääntyneiden ihmisten huomiointi siten, että he voivat asua kotona. Muovataan sitä asumisen muotoa joustavammaksi, että se kotona asuminen tulee toimivaksi. Se on iso, tärkeä kysymys, ja Anneli Kiljunen puheenvuoro täällä tänään oli siinä mielessä täydellinen sosiaalidemokraattien linjaus siitä, miten me haluamme tukea ikääntyneitä ihmisiä asumisessa.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Mäenpää, olkaa hyvä.

17.38 Juha Mäenpää ps: Arvoisa puhemies! Meillä on käsittelyssä asuntopoliittinen kehittämisohjelma, ja toivoisin, että vasemmankin laidan edustajat vielä kuuntelisivat täällä salissa, [Kimmo Kiljunen: Meillä on ryhmäkokous!] nyt on tärkeä asia.

Arvoisa puhemies! Täällä tänään käytettiin puheenvuoroja. Eri puolueet yhdessä sanoivat, että ”koti on perusoikeus” ja ”koti on perusedellytys”, ja ”oma koti kullan kalliskin” täällä ryhmäpuheenvuorossa todistettiin. Voisin sen verran jatkaa tätä, että lämmin koti on perusoikeus, lämmin koti on perusedellytys ja oma lämmin koti kullan kallis.

Arvoisa puhemies! Lämpö on osa asuntopoliittikkaa. Tuossa kun olin talousvaliokunnassa ja nyt kun tämä tilanne on yhteiskunnassamme muuttunut ja hallitus on kiivaasti pyrki-

Punkt i protokollet PR 18/2022 rd

nyt tätä turve-energiaa torpedoimaan — lähes kolmen vuoden ajan turve on saanut niin kylmää kyytiä, että siitä ei ole enää lämpöä yhteiskuntaamme oikein herunut — niin se, mikä minulle oli järkytys, oli, että eilen talousvaliokunnassa sain kaivettua esiin sen, min-käläiset ovat Suomessa polttoturpeen turvavarastot, joita hallituksen ministerit ovat täällä hyvin suureen ääneen kehuneet, että meillä on kaikki kunnossa.

Arvoisa puhemies! Minusta tuntuu, että meillä oli joitain ongelmia niiden maskien kansa pari vuotta sitten, ja nyt voin kertoa teille kaikille, että meillä on ongelmia polttoturpeen turvavarastoissa. Polttoturpeen turvavarastot ovat tällä hetkellä 0,7 terawattituntia. Ne ovat olleet aikaisemmin 3 terawattituntia. Tämä 0,7 terawattituntia tarkoittaa sitä, että kaikilla näillä Suomen polttoturpeen turvavarastoissa olevilla turpeilla pystytään lämmittämään Seinäjoen kokoista kaupunkia yhden talven ajan ja jos ne jaetaan tänne koko Suomeen, luulen, etteivät ne viikkoa kestä.

Arvoisa puhemies! Tässä asuntopoliittikkaan liittyvässä energiatilanteessa meidän pitää nopeasti ruveta tekemään toimia, että me pystymme takaamaan häiriötilanteissa ihmisille lämpimän kodin myös näillä alueilla, joilla on kaukolämpö käytössä. Tämä on todella hälyttävä asia, ja halusin sen tuoda teille esille.

Tämä asuntopoliittinen kehittämisohjelma sisältää jatkuvasti sanoja ”ilmastopoliittisten tavoitteiden” ja ”ilmastonmuutoksen” ja ”vähähiilisen”. ”Asumisen ympäristö- ja ilmasto-vaikutuksilla tulee olla läpileikkaava rooli kaikessa asuntopoliittisessa päätöksenteossa.” ”Asumisen osuus kotitalouksien ilmastopäästöistä on suuri.” ”Ilmastopoliittisia tavoitteita.” ”Ilmastonmuutoksen torjunta” — tämä on tällainen sana, mitä täällä on viljelty koko ajan. ”Ilmastotavoitteita” löytyy täältä eri sivuilta.

Nyt, arvoisa puhemies, voisin kysyä edustajilta, jotka ovat täällä paikalla, että haluaisitko puhua hiilidioksidista tällä hetkellä. Meillä on tilanne muuttunut yhteiskunnassamme. Viime torstaina on tapahtunut muutoksia, ja toivon, että tämä valitettavan ikävä tilanne oikeasti nyt herättää suomalaiset päättäjät ajattelemaan, että suomalaisissa kodeissa on talvella kylmä, jos niitä ei pysty lämmittämään.

Arvoisa puhemies! Toivon, että tämä asuntopoliittinen kehittämisohjelma, joka nyt on laadinnassa, ottaa huomioon nämä muuttuneet tilanteet ja muuttuneen energiansaantimme, ja tämä turpeen nosto pitää käynnistää välittömästi. Turvekoneiden romuttamisesta pitää päästä eroon, ja joillakin keinoilla tulee varmistaa, että meillä on ensi talveksi nostettuna suuri määrä turvetta. On hyvin todennäköistä, että tämä Ukrainan kriisi luo maahan semmoisia pakotteita, jotka aiheuttavat sen, että energiansaantimme ei välttämättä ensi talvena ole turvattu, ja tämän vuoksi meidän pitää ihan täysillä nyt keskittyä siihen, että me pystymme oman huoltovarmuutemme takaamaan. Lämmittämiseen, mitä ensi talvena tarvitaan, mielestäni ainut oikea keino on se, että täysillä nyt tuetaan turvetuottajia, että he saavat nostettua ensi kesänä tulevan tarpeen varastot ja varmuusvarastot kuntoon. — Kiitoksia.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Pitko, olkaa hyvä.

17.45 Jenni Pitko vihr: Arvoisa puhemies! Keskustelemme täällä tänään asuntopoliittisesta selonteosta, mutta haluaisin edelliselle puhujalle vastata kysymykseen, tulisiko turpeet ottaa takaisin käyttöön, että pidän kyllä tärkeänä sitä, että kuuntelemme, mitä tutkijoilla on meille sanottavaa, erityisesti tänä maanantaina, kun saimme kansainvälisen ilmastopaneelin raportin, joka kertoi meille, että ilmastokriisi ei todellakaan ole ohi vaan se tar-

Punkt i protokollet PR 18/2022 rd

vitsee entistä suurempaa työtä. Mutta samalla meillä on myös asuntopolitiikkaa tehtävänä. Meillä ei ole vain yhtä tilannetta tai yhtä kriisiä, mitä voisimme jäädä hoitamaan, vaan pitää hoitaa useita asioita yhtä aikaa.

Tässä salissa on nyt tämän asuntopoliittisen selonteon yhteydessä puhuttu paljon siitä, että eri alueet tarvitsevat erilaisia ratkaisuja, ja näinhän se juuri on. On puhuttu siitä, että kaupungeissa tarvitaan erilaisia ratkaisuja kuin kaupunkien ulkopuolella, mutta on kuitenkin niin, että myös kaupunkien sisällä ja kaupunkien välillä ovat tilanteet erilaisia, kuten on myös erilaisia maaseutualueita tai pikkukaupunkialueita, joissa ongelmat vaativat omanlaisia ratkaisuja.

Mietin itse, miten me voisimme suunnata meidän asuntopolitiikkaa ja politiikkaa ylipäänsä niin, että pyrkisimme toteuttamaan ihmisten asumisen unelmia. On paljon trendejä, jotka suuntaavat ihmisiä kaupunkiin, mutta on myös trendejä, jotka voivat suunnata ihmisiä maaseutumaiseen asumiseen, mikäli he niin itse haluavat. Muun muassa lisääntyvä etätyö ja sen antamat mahdollisuudet luovat ihmisille mahdollisuuksia myös asua maaseudulla, kun taas kaupunkiin muuttavia ihmisiä on tuettava laadukkaaseen asumiseen: tarvitsemme lisää perheasuntoja ja täällä pääkaupunkiseudulla erityisesti lisää edullisia asuntoja, kuten muissakin kasvukeskuksissa.

Täällä on puhuttu tänään asumisen laadusta, ja siitä olen erityisen iloinen. Ihminen viettää valtavasti aikaa kodissaan. Se on fakta. Se, millainen se koti on, miten siellä voi elää ja toteuttaa itseään, on merkityksellistä. Tämä pandemia on johtanut siihen, että olemme viettäneet kotona enemmän aikaa kuin koskaan aiemmin. Moni on alkanut ihan uudella silmällä katsomaankin omaa kotia, kuinka viihtyisä se on ja onko se muunneltava, kun yhtäkkiä on pitänyt opiskelut ja työt viedä kotiansa. Ne ylimääräiset neliöt, mitä on voinut jostain nurkasta löytyä, ovat olleet kullankalliita. Samalla kuitenkin kun me rakennamme kaupunkiin uusia asuntoja, niiden koko on pienentynyt, ja pidän tätä jokseenkin hälyttävänä. Silloin kun on kyse opiskelijoista, nuorista, ketkä asuvat pienissä asunnoissa lyhyen aikaa, se ei ole tietenkään mikään ongelma vaan hyvä asiakin, jos näin he itse haluavat, mutta kun ihmiset asuvat yksin yhä pidempiä aikoja, on myös mielestäni syytä keskustella siitä, minkälaisia yksioita me tähän maahan rakennamme.

Yksi asia, minkä haluan myös nostaa esille, on se, että asuinrakennusten käyttöikä on Suomessa varsin lyhyt. On yleistynyt sellainen puhetapa, että asunto tai rakennus kannattaa mieluummin purkaa kuin korjata vanha. Tämä on ilmastonäkökulmasta kestävämpi. Meidän pitäisi kannustaa korjaamaan, kannustaa uudistamaan ja purkaa vain silloin kun on aivan pakko, ja jo se tarkoittaisi paljon vähemmän purkamista. Rakennusten rakentaminen aiheuttaa merkittävän hiilipäästön, ja sitä ei saisi turhaan päästä syntymään.

Täällä on myös puhuttu siitä, että meidän tulisi karsia sääntelyä tai purkaa rakentamisen esteitä. Samalla kun näin on tehty tässä yhteiskunnassa, se on johtanut todellisuudessa esteettömyyden vähentymiseen asunnoissa ja myös perheasuntojen osuuden pienenemiseen, sillä markkinaehtoisesti tällä hetkellä rakennetaan lähinnä pieniä yksioita — toki niitäkin tarvitaan, mutta tarvitaan myös esteettömiä ja isompia asuntoja. Myöskään puurakentaminen ei edisty pelkästään markkinaehtoisesti, vaan se vaatii monesti kaava-merkinnän tai sitten kunnianhimoisia tavoitteita esimerkiksi ARA-rakentamiseen. Grynderiäkin on täällä kritisoitu, mutta itse ajattelen, että grynderi on asujan — niin omistusasujan kuin vuokra-asujan — ystävä, kunhan me sääntelyllä ja kaavoituksella asetetaan ne laadukkaat asumisen minimiraamit. — Kiitos. [Timo Heinonen: Hyvä puheenvuoro!]

Punkt i protokollet PR 18/2022 rd

Riksdagen avslutade debatten.

Ärendet remitterades till miljöutskottet, som finansutskottet och revisionsutskottet ska lämna utlåtande till.